

ÅRSRAPPORT 2019

Sammen skaper vi et levende Norge

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Bærekraft

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT

GENERELT

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

LEDER FOR BÆREKRAFT HAR ORDET

En naturlig del av TINE

TINE har som ambisjon å være best på bærekraft innen den norske matbransjen. Vi er opptatt av det vi kaller bærekraftig verdiskaping. Det går an å ha flere tanker i hodet samtidig. Det går an å kombinere økologi og økonomi.

2019 har vært et år der bærekraft, miljø og klima virkelig har stått høyt på agendaen. Greta Thunberg ble kåret til «Person of the Year» av TIME Magazine. Barn og unge verden over har streiket for klima. De roper for flere og raskere tiltak for å redde jorda. Samtidig ser vi at det er svært utfordrende å få en samlet verden til å ta nødvendige tak. Det er for mange og vanskelige hensyn å ta.

Det går an å ha flere tanker i hodet samtidig. Det går an å kombinere økologi og økonomi.

Vi i TINE tror at klimaendringene er blitt så alvorlige og nære for mange mennesker at endringer for et bedre klima vil presses fram. Livsatferd, forbruk og politiske bestemte rammebetingelser vil bidra til at samfunnet endres i en mer bærekraftig retning.

Vi tror også at menneskene er opptatt av sin framtid, og hvordan man kan skape et mer bærekraftig samfunn. Forbruker og kunder stiller stadig større krav til at varer og tjenester skal være produsert på forsvarlig måte.

KLIMARISIKO

Etter to år preget av både uvanlig store nedbørsmengder og ekstrem tørke har klimarisiko for alvor kommet på kartet. Forbruker, kunder og myndigheter stiller i stadig større grad spørsmålstegn ved samfunnets evne til å møte klimaendringene. TINE lever av å foredle melk til ulike meieriprodukter, og store endringer i naturen og klimaet vil ramme oss hardt. Vi har dermed en sterk egeninteresse i å bidra til en bærekraftig bruk av jordas ressurser og begrense klimaendringene.

BÆREKRAFTIG VERDISKAPING

TINEs mål er å skape størst mulig verdi av eiernes melkeproduksjon, nå og i framtiden. Vi tror at framtidens vinnere vil være dem som utvikler og produserer produkter og tjenester på en måte som forener samfunns- og miljømessig ansvar med egen lønnsomhet. Vårt mål er derfor en økonomisk og bærekraftig verdiskaping der vi bidrar positivt til våre miljømessig og sosiale omgivelser. Det er dette vi i TINE kaller *bærekraftig verdiskaping*.

BJØRN MALM
Leder for Bærekraft

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

DEN MEST BÆREKRAFTIGE MATPRODUSENTEN

Samfunnet rundt oss har ulike forventninger til TINE og hvilke ansvar vi har for å bidra til en bærekraftig utvikling. Ut ifra disse forventningene, konsentrerer vi vårt bærekraftarbeid på disse tre områdene:

Ressurser. Som ett av Norges største selskaper bruker TINE betydelig med ressurser i sin virksomhet, noe som påvirker våre omgivelser. Miljøet blir belastet av vår transport, og produksjonen av melk og meieriprodukter krever energi.

TINE skal være best på bærekraft i norsk matbransje. Vi reduserer klimagassutslippet og lokal miljøpåvirkning ved å velge fornybare energikilder i både produksjon og transport, og ved å ta i bruk ny og optimal teknologi. Vi utnytter våre ressurser av vann, energi og drivstoff optimalt og tar i bruk riktig mengde. TINEs emballasje tar hensyn til klima og miljø, og bidrar til å redusere TINEs klimaavtrykk.

En vesentlig del av klimagassutslippet fra framstillingen av meieriprodukter er knyttet opp til det som skjer på melkegårdene. TINE har sterke merkevarer og melkebondens arbeid er en viktig del av merkevarebyggingen i TINE. Vi arbeider derfor også for at landbruket når målsettinger om å redusere utslipp av klimagasser fra melkeproduksjonen på gården.

Kasting av fullverdig mat er et stort problem i vår del av verden. Det er både en miljømessig og etisk betenkelig at om lag 20 prosent av maten vi kjøper blir kastet. Vi skal gjennom god ressursutnyttelse utnytte egne råvarer optimalt.

Nærhet. TINE er melkebøndernes selskap og er det noe den norske bonden er god på, så er det å tenke langsiktig. Siden den spede begynnelsen i 1856 da 25 driftige bønder samlet sine melkekyr i Rausjødalen, har TINE foredlet melk til ulike meieriprodukter. TINE tar et ansvar for å sikre muligheten for melkeproduksjon i hele landet, og da bidra til at viktige ressurser blir utnyttet til norsk matproduksjon.

TINE skal være best på bærekraft
i norsk matbransje.

Balanse. TINE er en del av nordmenns hverdag, enten vi er på frokostbordet, i matpakka, til fredagstacoen, eller i bagen på vei til trening. Dette gir oss et stort ansvar, men også en stor mulighet til å bidra positivt til den norske folkehelsa. Overvekt og fedme er et betydelig problem i vårt samfunn. Generelt spiser vi for mye mettett fett,

sukker og salt. I tillegg er vi for lite i fysisk aktivitet i løpet dagen. TINE vil bidra til et sunt, variert og balansert kosthold i den norske befolkningen.

EN NATURLIG DEL

Bærekraft skal være en naturlig del av TINE og godt integrert i driften, enten det er nye og sunne produkter eller tiltak for å ta ned klimagassutslipp i hele verdikjeden.

I denne bærekraftrapporten kan du lese nærmere om hvordan TINE hver dag jobber for å gjøre samfunnet vårt litt mer bærekraftige og hvilke resultater vi oppnår.

BJØRN MALM
Leder for Bærekraft

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — GENERELT

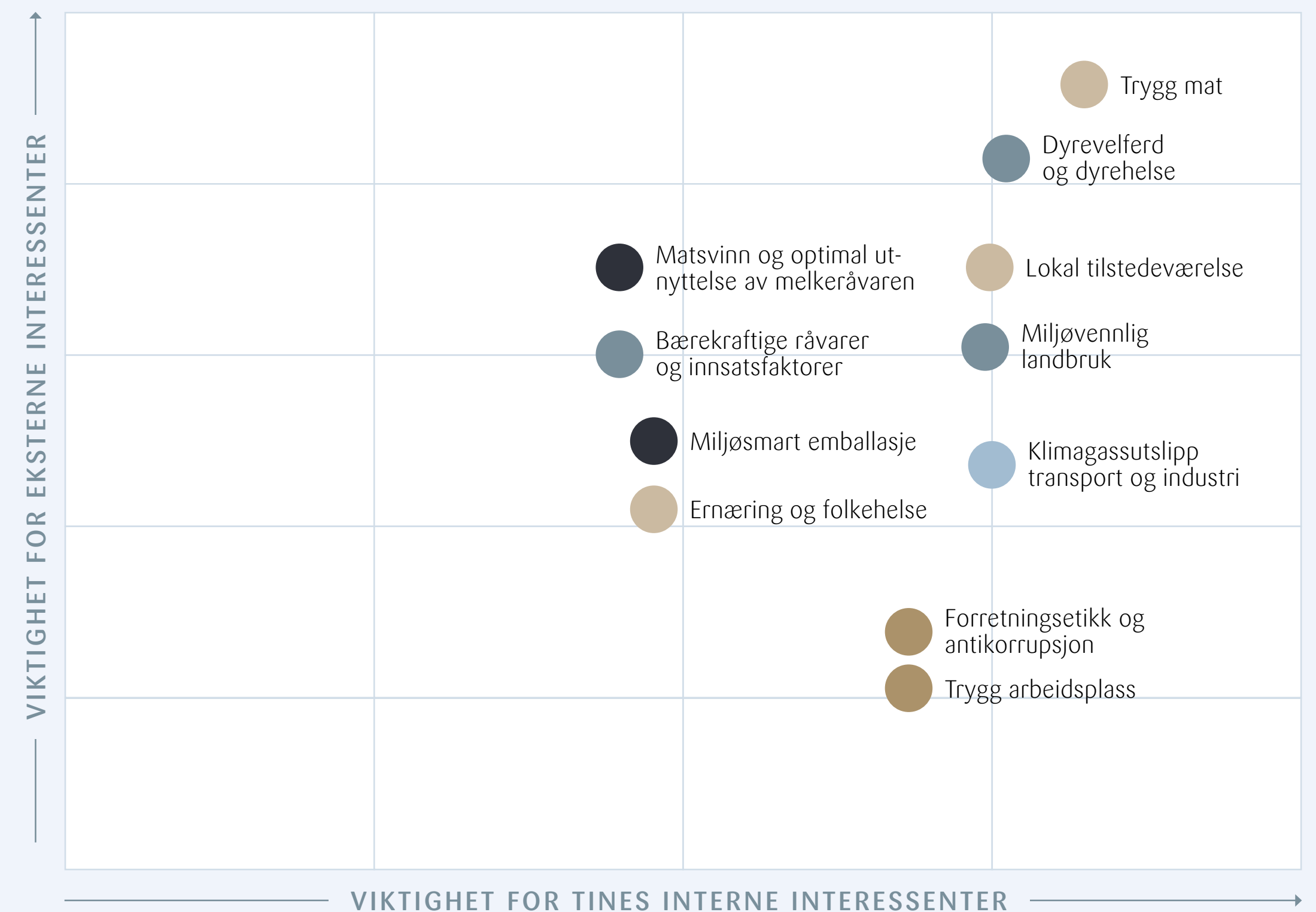
Det vesentlige

TINEs mål er å skape størst mulig verdi av eiernes melkeproduksjon, nå og i framtiden. Vi tror at framtidens vinnere vil være dem som utvikler og produserer produkter og tjenester på en måte som forener globalt samfunns- og miljømessig ansvar med egen lønnsomhet.

Vårt mål er derfor en økonomisk og bærekraftig verdiskaping der vi bidrar positivt til våre miljømessige og sosiale omgivelser. Det er dette vi i TINE kaller bærekraftig verdiskaping.

DEN MEST BÆREKRAFTIGE MATPRODUSENTEN

Samfunnet rundt oss har ulike forventninger til TINE og hvilke ansvar vi har for å bidra til en bærekraftig utvikling. Kombinasjonen av disse forventningene, og det faktum at enkelte er strategisk viktige for TINE, gjør at vi konsentrerer vårt bærekraftsarbeid om (1) *å bruke våre ressurser optimalt og bærekraftig*, (2) *å bidra til et levende Norge og lokal verdiskaping* og (3) *å gjøre Norge sunnere*.

● Bærekraftig og robust landbruk ● Effektiv meieri-drift og transport ● Engasjerte medarbeidere ● Fornøyde forbrukere ● Sirkulære løsninger

TINE bidrar til at landbruket kan redusere sitt miljø- og klimaavtrykk

TINE er best på bærekraft i norsk matbransje

TINE har kompetente, trygge og engasjerte medarbeidere

TINE fremmer løsninger som hjelper forbrukeren til å velge sunt, variert og miljøvennlig

TINE bruker sine ressurser optimalt og reduserer matsvinn hjemme hos forbruker

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BAKGRUNN

Fagområdet bærekraft utvikler seg hurtig, ikke bare for interessenter som kunder og myndigheter, men også for TINE selv.

I 2018 ble det gjennomført en vesentlighetsanalyse i henhold til rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI). Her har vi sett nærmere på hvordan omgivelsene tilnærmer seg bærekraft, hvordan dette påvirker vår verdikjede og hvilke forventninger TINEs interessenter har til virksomheten. Denne vesentlighetsanalysen pekte på 18 ulike aspekter som det i 2018 ble rapportert på og verifisert av revisor.

FORENKLING

I 2019 har det tegnet seg et tydeligere bilde av hvilke aspekter som er helt vesentlige for TINE og TINEs eiere.

Dette kommer frem i ulike innsiktsrapporter fra bl.a. Ipsos og Zynk. Det betyr at antall vesentlige aspekter for 2019 er redusert, og i 2019 rapporterer TINE på følgende områder:

Trygg mat. Det er helt grunnleggende for TINE at produktene er helsemessig trygge å spise. Våre forbrukere, kunder, myndigheter og eiere må ha full tillit til TINE som næringssmiddelprodusent for at vi skal kunne levere økonomisk og bærekraftig verdiskaping over tid.

Lokal tilstedeværelse. TINE har skapt tradisjoner og historier vi har et ansvar for å ta vare på. Vi er tett på hele vår verdikjede som gir god og trygg mat med norske innsatsfaktorer. Vi er de mange små som blir til én stor, som bidrar til et levende Distrikts-Norge der kulturlandskapet pleies og kultiveres, et viktig fellesgode for hele befolkningen. Dette er betydelige bidrag til den norske verdiskapingen og «folkesjelen».

Dyrevelferd og dyrehelse. TINEs 10 000 eiere med deres om lag 200 000 melkekyr og 30 000 geiter som produserer melka, er selve fundamentet for TINEs virksomhet. TINE og selskapets eiere har derfor både et ansvar for og en sterk interesse i at dyra er robuste, friske og behandles godt. Vi opplever nå en økende forventning til at TINEs eiere behandler alle sine dyr med respekt og omsorg.

Matsvinn og optimal utnyttelse av melkeråvaren. Kastning av mat er ikke bare et miljøproblem, men også etisk problematisk. Det kreves store ressurser og landarealer for å produsere mat. Fra produksjon og dyrking av mat opplever vi klimagassutslipp og press på natur og biologisk mangfold. Oppmerksomheten på matsvinn er økende. TINEs interessenter som kunder, myndigheter, ansatte og eiere forventer at TINE som stor matvareprodusent tar et ansvar for å redusere matsvinnet i egen virksomhet og bidra til at forbrukerne også kan gjøre det samme.

Miljøvennlig landbruk. Hensynet til klima og miljø blir i økende grad inkludert i kostholds- og ernæringsanbefalinger. Det handler ikke lenger bare om individets og befolkningens ernæringsbehov, men også om hva som er bærekraftig for planeten. Fra flere hold blir det hevdet at kjøttforbruket må reduseres betydelig. TINE opplever også at meieriproduktene i stadig større grad blir omfattet av denne argumentasjonen. Omfattende tiltak både globalt og lokalt må nå til for å nå togradersmålet fastsatt i Parisavtalen. Norge har forpliktet seg til å følge EUs målsettinger om å kutte utslippene i ikke-kvotepliktig sektor med 45 prosent innen år 2030. Spesielt er det fokuset på kutt i klimagassutslippet fra landbruk som påvirker TINE.

Bærekraftige råvarer og innsatsfaktorer. TINE produserer årlig om lag 500 ulike merkevarer. Den viktigste innsatsfaktoren er naturligvis melk fra selskapets 10 000 eiere. I tillegg er vi avhengig av svært mange ulike råvar-

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

er og ingredienser som ofte er produsert utenfor Norge. Interessenter etterspør mer informasjon om bærekraften i selskapets verdikjede med særlig fokus på innsatsfaktorer som soya og palmefett i dyrefôr som kan være dyrket i konflikt med regnskogen.

Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp.

Klimagassutslipp fra industri og transport. Norge har satt seg et ambisiøst mål om å kutte utslippene med 45 prosent innen 2030. Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp. Det er særlig kutt i utslippene fra transport (ikke-kvotepliktig sektor) som vil påvirker TINE.

Ernæring og folkehelse. Feil kosthold er den viktigste årsaken til for tidlig død i Norge. Et variert og sunt kosthold vil dekke behovet for viktige næringsstoffer. Dette, sammen med daglig fysisk aktivitet, legger et godt grunnlag for en god helse. Melk og meieriprodukter er en kilde til mange viktige næringsstoffer i det norske kostholdet, slik som protein av høy kvalitet, kalsium, jod og flere B-vitaminer, men melk og meieriprodukter bidrar også med mye mettet fett. Våre omgivelser som kunder, forbrukere og myndigheter forventer at TINE som en stor næringsmiddelaktør, bidrar til at den norske befolkningen har et sunt, variert og balansert kosthold.

Miljøsmart emballasje. Som stor forbruker av emballasje er det viktig for TINE å optimalisere bruken av emballasje i hele verdikjeden og motivere til at ny teknologi blir tilgjengelig. Størstedelen av TINEs emballasje er fiberba-

sert, men vi bruker også mye plast. Plast som emballasjemateriale er i mange tilfeller å foretrekke, både for å bevare produktkvalitet og for å minimere det totale miljøfotavtrykket fra produkter. Samtidig er det nødvendig å redusere bruken av plast. Ulike undersøkelser viser at forbrukeren er svært opptatt av plastemballasje, og den er blitt en av de største negative driverne i en merkebares omdømme.

Trygg arbeidsplass. Friske medarbeidere og stabil arbeidskraft i et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for at TINE skal oppnå effektiv drift og kvalitet i alle ledd. Arbeidet skal tilrettelegges slik at medarbeiderne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet. TINE arbeider kontinuerlig for å redusere antall personskader, oppnå et lavt sykefravær og skape et godt arbeidsmiljø

Forretningsetikk og antikorrupsjon. For at TINE skal kunne være en ledende leverandør av merkevarer innen mat og drikke, er TINE avhengig av at medarbeidere, eiere, kunder, forbrukere og andre har tillit til oss. Tillit er avgjørende for at TINE skal kunne nå sin visjon og sine forretningsmessige mål. TINE har mange roller og opptrer til enhver tid som blant annet arbeidsgiver, kunde, leverandør, samarbeidspartner og eier. I alle disse rollene er det viktig med etisk opptreden, både forretningsmessig og personlig.

TINE MEIERIET JÆREN KVIAMARKA

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — GENERELT

Vi er til stede

Siden den spede begynnelsen i 1856 da 25 driftige bønder samlet sine melkekyr i Rausjødalen, har TINE foredlet melk, en av Norges viktigste naturressurser. TINE ønsker å ta et tydelig ansvar for å sikre muligheten for melkeproduksjon i hele landet, og da bidra til at viktige ressurser blir utnyttet til norsk matproduksjon.

VI HAR ET ANSVAR

TINE har skapt tradisjoner og historier vi har et ansvar for å ta vare på. Vi er tett på hele vår verdikjede som gir god og trygg mat med norske innsatsfaktorer. Vi er de mange små som blir til én stor, som bidrar til et levende distrikts-Norge der kulturlandskapet pleies og kultiveres, et viktig felles-gode for hele befolkningen. Dette er betydelige bidrag til den norske verdiskapingen og «folkesjelen».

Siden 2009 har TINE investert nærmere 6 milliarder kroner i norske meieranlegg.

Vi opplever økt interesse blant våre interessenter for å ta vare på mattradisjoner og lokalmat, men samtidig erfarer vi økt konkurranse fra europeiske meieriaktører og norske leverandører av melk og meieriprodukter på utenlandske råvarer. TINE som samvirke og med sin godt forankrede historie skal være godt rustet for å møte denne type konkurranse.

BETYDELIGE RINGVIRKNINGER

Tilbake i 2016 utarbeidet TINE et samfunnsregnskap¹ som viser at selskapet bidro med 25 000 arbeidsplasser og 20 milliarder kroner i verdiskaping for Norge det året. For 2019 har vi utarbeidet et noe forenklet samfunnsregnskap som viser hvordan viktige utbetalinger fra TINE er relativt jevnt fordelt på de ulike regionene i Norge. Dette gir et godt bilde på hvordan TINE er en viktig bidragsyter til lokal verdiskaping og tilstedeværelse.

Det viser også at norsk matproduksjon utgjør en forskjell. En stor del av fastlandsindustrien er lagt ned eller flyttet til utlandet, men i perioden 2011 til 2019 har TINE investert over ti milliarder kroner i norske meieranlegg og andre driftsmidler.

SATSER I NORD-NORGE OG PÅ VESTLANDET

TINE investerer nå for 200 millioner kroner ved meieriet på Storsteinnes. Vi sikrer da et moderne anlegg for produksjon av ulike geitemelksprodukter, som betyr spesielt

mye for de 85 geitebøndene i Nord-Norge. Utbyggingen er også viktig for de 50 ansatte på meieriet som får trygget sine arbeidsplasser og vil gi store ringvirkninger for lokalsamfunnet og Balsfjord kommune.

TINE investerer også 120 millioner kroner ved meieriet i Elnesvågen. Her skal det nå produseres Jarlsberg i både 10 kg blokkost og 10 kg rund ost. Det legges til grunn omtrent samme produksjonsmengde som i dag, ca. 6.000 tonn. Det vil gi en god utnyttelse av melka i et melkerikt område. Utbyggingen er viktig for de 65 ansatte ved anlegget som får trygget sine arbeidsplasser. Og som på Storsteinnes vil det gi store ringvirkninger for lokalsamfunnet og kommunen.

Én arbeidsplass i landbruket og tilleggsnæringer genererer to-tre arbeidsplasser totalt². Det skulle bety at de totalt 115 ansatte ved meieriene bidrar til mellom 230 og 350 arbeidsplasser i regionene.

¹ Utført av Samfunnsøkonomisk analyse AS, på oppdrag fra TINE

² «Verdiskaping i landbruk og landbruksbasert virksomhet i Buskerud» Studie utført av Østlandsforskning og Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning. Utgitt 2013.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

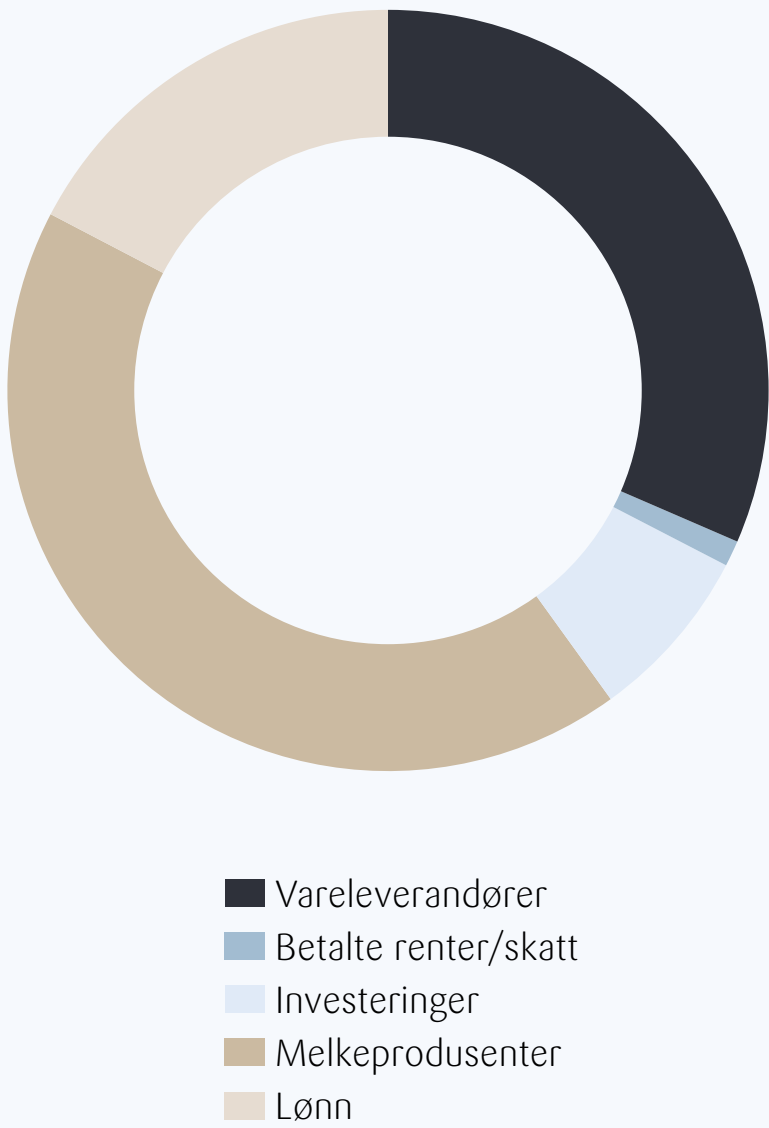
Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Samfunnsregnskap 2019

UTBETALINGER / MRD NOK

Samfunnsregnskap 2019

TINE SA / MRD NOK

Region	Lønn til ansatte	Utbetaling til eierne	Totalt
Nordland, Troms, Finnmark	0,2	0,9	1,1
Trøndelag	0,6	1,9	2,5
Møre og Romsdal, Vestland	0,6	1,8	2,4
Agder, Rogaland	0,5	1,4	1,9
Oppland, Hedmark (Innlandet)	0,5	1,4	1,9
Buskerud, Akershus, Østfold (Viken), Oslo	0,8	0,5	1,4
Vestfold, Telemark	0,1	0,2	0,3
Totalsum	3,3	8,1	11,4

FORSKNING PÅ RINGVIRKNING

Professor Håvard Teigen ved Høgskolen i Lillehammer har forsket på ringvirkninger for lokalsamfunnet av forskjellige bedrifter. Resultatene viser at ringvirkningene avhenger av innkjøpet av ulike varer og tjenester. For TINEs del har innkjøpet av melk en relativt større betydning for lokal-samfunnet enn andre produkter og tjenester. Hvor ring-virkningene kommer, avhenger av hvor melkebøndene er lokalisert. Videre er det avhengige av hvor mye, og hvor melka videreforedles.

Hvis melka blir brukt til å produsere relativt kostbare prod-ukter, er ringvirkningene langt større enn om den tappes på kartong og transporteres ut av regionen. Ikke minst blir ringvirkningene større når de som jobber på meieriet, kan bruker inntektene sine lokalt.

DATTERSELSKAPER

Frem til 2017 omfatter TINEs bærekraftrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten. TINEs bidrag til lokal tilstedeværelse i Norge kommer fra samtlige av TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. Videre bidrar datterselskapene med arbeidsplasser og verdiskaping i de regionene der disse har sin virksomhet.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT

PÅ GÅRDEN

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — PÅ GÅRDEN

Bærekraftige råvarer og ansvarlig innkjøp

Melk og yoghurt er ikke bare melk. Vi er avhengig av svært mange ulike råvarer som ofte er produsert utenfor Norge. Vi må sikre at disse varene er produsert på en miljømessig og bærekraftig måte.

TINE har om lag 500 ulike merkevarer som produseres i et stort antall. Den viktigste innsatsfaktoren er melk fra selskapets nærmere 10 000 eiere. I tillegg er TINE avhengig av ulike råvarer og ingredienser som ofte er produsert utenfor Norge.

Interessenter etterspør mer informasjon om bærekraften i selskapets verdikjede. Interessenter blir stadig mer bevisste på at varer og tjenester produseres på en rettferdig og forsvarlig måte. For å dokumentere bærekraft i verdikjeden er det viktig å ha et system som avdekker og gir mulighet til å følge opp eventuelle brudd på etiske retningslinjer for miljø og samfunn.

ANSVARLIG OG RETTFERDIG

Framstillingen av en vare eller tjeneste skal i ingen deler av verdikjeden skje på bekostning av TINEs miljømessige eller sosiale ansvar. I jakten på fortjeneste, kan vi ikke tillate oss å la produksjonen skade miljøet eller la mennesker gjøre jobben uten rettferdige og trygge arbeidsforhold.

LANG VERDIKJEDE

TINE kjøper inn mange ulike varer. Ved innkjøp av ulike innsatsfaktorer kan leveringskjeden være lang og uoversiktlig med mange mellomledd på veien til endelig mottaker.

I enkelte markeder er TINE en relativ liten aktør og har en begrenset mulighet til å kunne påvirke handelen i positiv retning. Foreløpig er det ikke realistisk at import fra alle land skal kunne skje uten risiko for direkte eller indirekte medvirkning til brudd på internasjonale prinsipper. TINE stiller krav til prinsipper for etisk handel ved alle typer innkjøp.

ULIK RISIKO

Utover innkjøp av melk fra TINE sine eiere, gjør TINE betydelige innkjøp av maskiner og utstyr samt ulik emballasje. TINE kjøper også inn leieproduksjon av enkelte produkter som ikke produseres på TINE sine egne anlegg. Risiko for brudd på TINEs retningslinjer for etisk handel knyttet til nevnte varegrupper vurderes som liten.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

7 778

Antall produsenter inkl.
samdrifter som leverer til
TINE

TINEs innkjøp av ingredienser som bærmasser, vegetabilske oljer, sukker, kakao og kaffe har tradisjonelt medført en større risiko for brudd på internasjonale prinsipper om etisk handel. Nevnte ingredienser produseres blant annet i land som Kina, Indonesia, Elfenbenskysten, Ghana, Brasil og Tyrkia. Risikoen for brudd på TINEs etiske retningslinjer vurderes som høyest i de nevnte landene.

Videre vil det være risiko for brudd på prinsipper om etisk handel tilknyttet TINEs innkjøp av arbeidsklær og ulike profil-artikler. Disse artiklene produseres hovedsakelig i Asia.

TINE er også en stor innkjøper av transporttjenester, hovedsakelig knyttet til vår inntransport av melk fra gårdene, transport av produkter mellom de ulike meierianleggene samt distribusjon av ferdigvarer ut til butikker etc. Brudd på etiske krav knyttet til denne transporten vurderes som liten.

Imidlertid vurderer TINE risikoen for brudd på etiske krav som større innenfor inntransport av andre innsatsfaktorer der TINE ikke står som kontraktør av transporten, og varene blir levert fra produsenter utenfor Norge.

STILLER KRAV

Alle TINEs leverandører er en viktig del av TINEs verdikjede. De har stor påvirkning på TINEs produkter, og et godt, profesjonelt og tillitsfullt forhold er nødvendig. Leverandørene skal derfor leve opp til de samme standardene som TINE stiller til egen virksomhet. I dag stiller TINE skriftlige krav til alle leverandører som må fylle ut og bekrefte TINE sine krav til bærekraft.

TINEs retningslinjer for etisk handel dekker områdene arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og antikorrupsjon og er innarbeidet i selskapets vilkår for varekjøp. Videre setter TINE krav til sine leverandører om at de har systemer for sporbarhet som på forespørsel skal fremlegges TINE. TINE jobber hovedsakelig med å påvirke sine leverandører til selv å ta ansvaret for etisk handel videre bakover i leverandørkjeden.

TINE har etablerte systemer og rutiner for en trygg og kvalitetsmessig god framstilling av våre produkter. Leverandører av innsatsfaktorer blir jevnlig kartlagt og fulgt opp for å sikre «trygg mat». Etisk handel inngår i kartleggingen der det ut fra en risikovurdering vurderes som nødvendig.

FORBEDRINGER

En bedre og mer systematisk risikovurdering av leverandører med hensyn på etisk handel er en viktig del av forbedringsarbeidet som nå gjennomføres i TINE.

I 2018 startet arbeidet med å legge til rette for at TINE i framtiden skal kunne følge opp sine leverandører på 21 ulike kriterier innenfor de fire områdene miljø, menneske-

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

rettigheter, etikk og bærekraftig innkjøp. Basert på denne innsikten vil leverandørene blir vurdert og gitt en anbefaling på eventuelle forbedringstiltak.

I starten av 2019 inngikk TINE en avtale med EcoVadis¹. EcoVadis vil gjennomføre kvalitetssikringen og scoringen av den enkelte leverandør innenfor de omtalte områdene, og foreslå tiltak for forbedringer for den enkelte leverandøren.

Norsk kraftfôrindustri har nå en felles bransjestandard for bruk av palmebasert fett.

I 2019 har 88 av TINEs leverandører blitt vurdert i EcoVadis, noe som er et relativt lite antall sett i forhold til totalt antall leverandører i TINE. Det har imidlertid vært viktig å starte med vurdering av de største og viktigste leverandørene. I 2020 vil vurderingene i EcoVadis fortsette og målsettingen er at minimum TINEs strategiske leverandører og samarbeidspartnere skal bærekraftvurderes i årene framover. I løpet av 2020 skal 80 nye leverandører bærekraftvurderes.

TINE har også i 2019 hatt fokus på utslipp knyttet til transport av varer fra våre leverandører, og i den forbindelse flyttet flere leveranser hjem til Norge for å redusere CO₂ avtrykket i verdikjeden. I tillegg vil TINE i årene fremover begynne arbeidet med en HUB-løsning for å samle inn satsfaktorer til de enkelte meierianlegg.

FÔR TIL DYRA

TINE har sterke merkevarer og selskapets eiere, melkebøndene, er en viktig del av merkevare-byggingen rundt våre produkter. TINE vil derfor ta sin del av ansvaret og

LÆR MER OM
FOR MER NORSK FÔR

bidra til redusert miljø- og klimapåvirkning også i denne delen av verdikjeden.

TINEs eiere har over 220 000 kyr og geiter som har et stort behov for godt og næringsrikt fôr. Nærmere 60 prosent av fôret er norskdyrket gress, mens de resterende 40 prosentene er kraftfôr. I kraftfôret er det i gjennomsnitt 60 prosent norskproduserte råvarer som bygg, havre og hvete. Totalt er om lag 85 prosent av hva dyra spiser norske råvarer. De resterende 15 prosentene av fôret er importerte karbohydrat- og proteinråvarer som eks. soya, raps og palmefett.

¹ <https://www.ecovadis.com/>

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

² Utført RSPO-sertifisering, «RSPO smallholder-sertifikater»

³ «Rapport fra norsk kraftfôrindustri 2018» Felleskjøpet Fôrutvikling

⁴ The Norwegian commitments on sustainable soy and forests

⁵ The ProTerra Foundation
(<http://www.proterrafoundation.org/>)

⁶ Table on Responsible Soy
(<http://www.responsiblesoy.org/?lang=en>)

Stor etterspørsel etter soya og palmeolje på verdensbasis har ført til at store områder regnskog er hogget ned og omdannet til plantasjer. Det er ikke en bærekraftig løsning i global sammenheng og påvirker miljøet i bred forstand med økte klimagassutslipp, økt erosjon samt at hogst kan ødelegge urbefolkningens livsgrunnlag.

MINDRE PALMEFETT I FÔRET

I Norge er det hovedsakelig tre produsenter av kraftfôr til husdyr. Innkjøpet av kraftfôr skjer direkte fra disse av den enkelte melkeprodusenten. Som mottaker av melk har TINE mulighet til å påvirke både fôr- og melkeprodusenter til å endre produksjonen og bruk av kraftfôr i en mer bærekraftig retning.

I 2015 ferdigstilte TINE en anbefaling om å begrense bruken av palmebasert fett i fôr til drøvtyggere. Norsk kraftfôrindustri har nå en felles bransjestandard for bruk av palmebasert fett. Standarden setter krav til sertifisering² for bærekraftig framstilling av palmefett. Videre er det satt en øvre grense på andel palmefett i fôret til 3 prosent. I perioden 2013 til 2018 er forbruket av palmefett i fôr redusert med 28 prosent³. Fra 2017 til 2018 økte forbruket av palmefett med 15 prosent. Økningen var i hovedsak nødvendig som en kompensasjon for en tørkesommer som ga en norsk kornavling med lavt innhold av energi. Kraftfôrbransjen har i 2018 dekket 100 prosent av forbruket av oljepalme-produkter gjennom kjøp av RSPO-sertifisert produksjon.

I 2015 signerte fôrbransjen sin soyaerklæring⁴. Denne gir en tydelig retning og mål for hvordan man skal begrense miljøkonsekvensene ved bruk av soya. I dag er alt soyamel til drøvtyggerfôr i Norge, med brasiliansk opprinnelse sertifisert i henhold til ProTerra⁵ eller RTRS⁶. Soyamel med canadisk opprinnelse har ikke tilsvarende sertifisering. Lovgivingen i Canada er imidlertid så streng at den dekker viktige kriterier som ligger i ProTerra og RTRS.

I 2018 hadde norsk korn et høyt proteininnhold. Dette bidro til at forbruket av soya i norsk fôr ble redusert med én prosent.

Soyaen som i dag brukes i kraftfôret har en begrenset direkte miljøpåvirkning. Den indirekte konsekvensen er imidlertid større. Det økte forbruket av soya til dyrefôr kan bidra til økt hogst av regnskog for dyrking av soya til andre produkter. Det jobbes målrettet for å øke andelen norsk råvarer i fôret slik at man på sikt kan redusere bruken av soya som proteinkilde.

DATTERSELSKAPER

Fram til 2017 omfatter TINEs bærekraftrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten.

Arbeidet med å sikre en ansvarlig verdikjede inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg samt TINE-produkter produsert hos samarbeidspartnere. Datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Arbeidet med å sikre en bærekraftig verdikjede på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten.

Arbeidet med produksjon av bærekraftig fôr til melkekuene inkluderer alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper der råvaren melk hentes fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

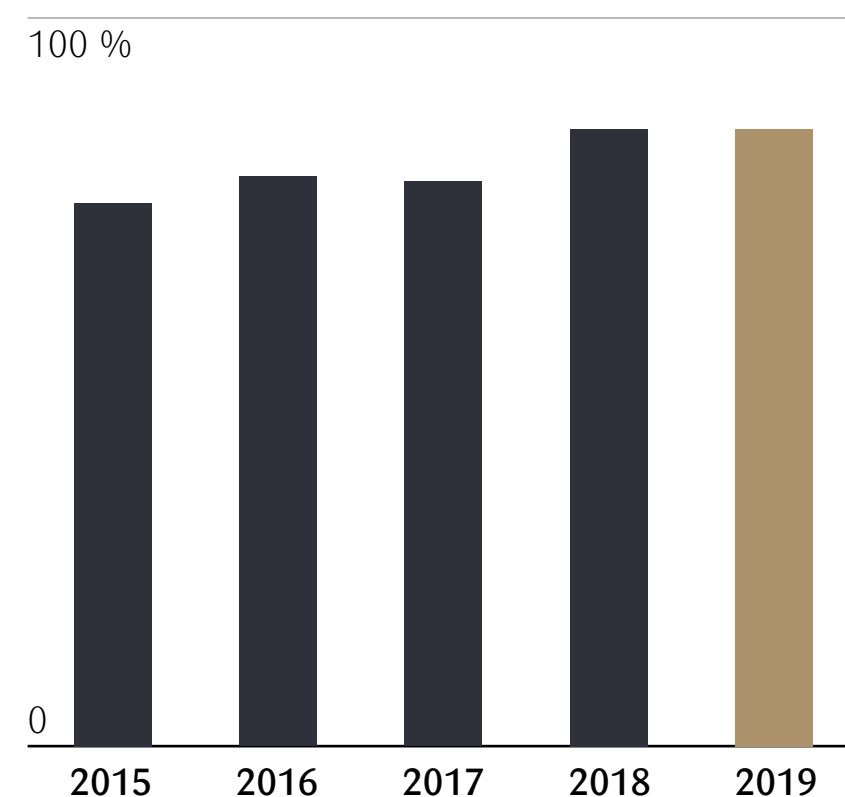
Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — PÅ GÅRDEN

Bærekraftig landbruk

Andel fornybar energi
ENERGIFORBRUK / PROSENT

TINE lever av å foredle melk til ulike meieriprodukter. Store endringer i naturen og klimaet vil ramme oss hardt. Vi har dermed en sterk egeninteresse i å bidra til en bærekraftig bruk av jordas ressurser og begrense klimaendringene.

MER AV BÅDE NEDBØR OG TØRKE

Bøndene som lever av å dyrke jorda og produsere mat, er blant de første som merker klimaendringene. Vi har allerede erfart at det vil bli mer ekstremvær, mye nedbør vår og høst kombinert med enten veldig våt eller veldig tørr sommer. Begge deler gir utfordrende innhøstingsforhold for gras og korn.

Klimaendringer fører til endringer i været og hele landbruket må tilpasse seg og arbeide for å begrense disse endrede forutsetningene for matproduksjon.

Omfattende tiltak både globalt og lokalt må til for å nå 1,5 gradersmålet fastsatt i Parisavtalen. Norge har forpliktet seg til å følge EUs målsettinger om å kutte utslippene i ikke-kvotepliktig sektor med 45 prosent innen år 2030. Spesielt er det kravet om kutt i klimagassutslippet

fra transport og landbruk som påvirker TINEs virksomhet. Landbruket er blitt enige med myndighetene om å forplikte seg til klimagasskutt på 5 millioner tonn CO₂ i perioden 2021 til 2030.

ENDRET KOSTHOLD

Hensynet til klima og miljø blir i økende grad inkludert i kostholds- og ernæringsanbefalinger. Det handler ikke lenger bare om individets og befolkningens ernæringsbehov, men også om hva som er bærekraftig for planeten. I løpet av året kom det flere rapportert med anbefaling om et mer bærekraftig kosthold, noe som blant annet betyr økt inntak av vegetabilske produkter og redusert forbruk av animalske produkter, særlig rødt kjøtt.

Landbruket i Norge står for i overkant av åtte prosent av Norges samlede utslipp av klimagasser.

Ikke minst har man sett en økt oppmerksomhet knyttet til kjøttproduksjon og problemstillinger knyttet til import av ingredienser i kraftfôret til storfe for eksempel soya fra Brasil. Videre stilles det spørsmålstegn ved vann- og arealforbruk, dyrehelse og klimagassutslipp knyttet til produksjon av

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

animalske produkter. TINE opplever at meieriproduktene i stadig større grad blir omfattet av denne problemstillingen.

STATUS FOR KLIMAGASSUTSLIPP

Landbruket i Norge står for i overkant av åtte prosent av Norges samlede utslipp av klimagasser. Utslippene er redusert med 5,3 prosent fra 1990 til 2018, og redusert med 1,2 prosent fra 2017 til 2018¹. Årsaken til nedgangen i utslippene er hovedsakelig at melkeproduksjonen per ku har økt samtidig som antall kyr er redusert. Samtidig har økt import av matvarer ført til at deler av utslippene som følge av norsk matkonsum framkommer i produksjonslandets utslippsregnskap.

MEST FRA KUA

Norge har en effektiv og relativt miljøvennlig melkeproduksjon sett i forhold til resten av verden. Men skal vi møte den økte konkurransen fra blant annet vegetabilske alternativer, må vi fortsette det gode arbeidet.

Et gjennomsnitt fra ulike forskningsrapporter² viser et utslipp på 1,15 kilo CO₂-ekv. per kilo melk produsert i Norge, mens snittet på verdensbasis³ ligger på 2,60 kg CO₂-ekv. Dette omfatter da utslipp i hele verdikjeden fra gård til forbruker. En vesentlig del av utslippet, nærmere 80 prosent, er her relatert til aktiviteten som skjer på gårdene.

¹ Miljøstatus. <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-jordbruk/>

² CICERO. Report 2016:04. Climate footprints of Norwegian Dairy and Meat – a synthesis

³ Tackling climate change through livestock, Food and Agriculture Organization of the United Nations. Rome, 2013

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Utslipet på gården er i all hovedsak knyttet til metangass og lystgass, hvor metangassen utgjør 47 prosent av landbrukets samlede utslipp⁴. Metangass dannes ved fordøyelse av fôr i vomma til drøvtyggere (enterisk metan) og fra lagring av husdyrgjødsel. Lystgass dannes ved bruk av mineralgjødsel og husdyrgjødsel samt ved lagring av husdyrgjødsel. Når det er sagt, skal man være klar over at dyrking av mat og dyrehold er en del av det såkalte korte karbonkretsløpet. Fôret til dyra som planter og gress tar opp og binder karbon som en del av fotosyntesen. Når dyra spiser og fordøyer fôret slippes karbondioksid ut for så igjen å bli tatt opp av planter og gress. Vi får et evig kretsløp som må holdes i balanse.

Avrenning fra landbruksarealer til vassdrag fører til tap av næringsstoffer, nitrogen og fosfor, med uheldige konsekvenser for miljøet.

TETT PÅ MELKEPRODUSENTEN

TINE har et stort rådgivingsapparat, ca. 300 personer, som til daglig er i kontakt med selskapets melkeprodusenter. Her er det rådgiving og kompetanse innen områder som fôring, melke kvalitet, dyrevelferd og klima. Rådgivingsmiljøet er en viktig ressurs i arbeidet med å organisere og forankre arbeidet for å redusere klimagassutslippet fra melkeproduksjonen.

KLIMASMART LANDBRUK

Klimaarbeidet må starte ute på gården. Derfor har TINE en sentral rolle i prosjektet «Klimasmart Landbruk», et samarbeid mellom flere aktører i landbruket. Her er det blitt utviklet en klimakalkulator for beregning av klimagassutslippet per gård. I 2018 ble kalkulatoren testet ut hos 17 melkeprodusenter. Med tett oppfølging fra rådgivere

1 393,8

Kumelk levert til TINE i 2019

MILLIONER LITER

i både TINE og Norsk Landbruksrådgiving ble resultatene vurdert og la grunnlaget for tiltak for å redusere klimautslippene fra gårdens melkeproduksjon. I 2019 er testen utvidet til ytterligere 100 mellegårder. Disse pilotene gir TINE og melkeprodusentene viktig innsikt i hvilke faktorer som har betydning for klimautslippene, og følgelig et solid grunnlag for hvilke tiltak som må settes inn for å redusere utslippet på den enkelte gård.

FORSKNING FOR REDUSERT UTSLIPP

Metan er den viktigste klimagassen fra dyrehold. TINE jobber nå sammen med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) om en fôrtilsetting som har vist seg å

⁴ Miljøstatus. <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-jordbruk/>

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

TINE GÅRD ASLAK SNARTELAND • FYRESDAL

redusere metangassutslippene med hele 40 prosent under dyreforsøk i Canada. Det handler om å blokkere enzymer som bidrar til å produsere metangass i kuvomma.

TINE jobber også sammen med NMBU for å se på hvordan optimal innhøsting av gresset kan bidra til å redusere utslipp av metan fra kuas fordøyelse. Det viser seg at en noe tidligere innhøsting enn normalt kan gi reduserte utslipp på 10 til 15 prosent.

Ny forskning viser at det er en betydelig karbonbinding i utmarksbeite. Drøvtyggere på utmarksbeite er en avgjørende faktor for denne karbonbindingen. Klimapanelet (IPCC) påpeker at alle land må bruke alt dyrket jordbruksareal og utnytte gress og beiteressurser optimalt, for at 1,5 graders målet skal nås og for å sikre nok mat i verden. Det blir derfor viktig å legge til rette for å økt beiting i utmark, og ikke minst må karbonbinding hensyntas i klimaregnskapet på kjøtt og melk.

TYDELIG MÅL

Klimagassutslipp fra aktivitetene på melkegårdene som metanutslipp fra kua og CO₂ fra landbruksmaskiner er ikke et ansvar som hviler på TINE, men på den enkelte melkegård. Dette utslippet er følgelig ikke inkludert i TINEs klimaregnskap (Scope 1).

TINE har sterke merkevarer. Kunder, forbrukere, myndigheter og eiere er i økende grad opptatt av klimaendringer og hvilken effekt ulike matvarer har på klimaet. Dette vil påvirke konkurransekraften til de ulike TINE-produktene, og følgelig selskapet lønnsomhet. TINE vil derfor bidra til at landbruket kan oppfylle avtalen med myndighetene om kutt i klimagassutslippet med 5 millioner tonn CO₂ i perioden 2021 til 2030.

DATTERSELSKAPER

Fram til 2017 omfatter TINEs bærekraftrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten.

Arbeidet med bærekraftig landbruk inkluderer alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper der råvaren melk hentes fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — PÅ GÅRDEN

En bærekraftig melkeproduksjon forutsetter friske og robuste dyr

TINEs om lag 10 000 eiere med deres om lag 200 000 melkekyr og 30 000 geiter som produserer melka, er selve fundamentet for TINEs virksomhet. TINE og selskapets eiere har derfor både et ansvar for og en sterk interesse i at dyra er robuste, friske og behandles godt.

Vi ser også at andre interessenter som forbruker, kunder og myndigheter mener at dyrevelferd er viktig når de blir spurt hva TINE bør ha spesiell oppmerksomhet på. Dyra må ha det bra.

Melkebøndene og TINE har begge et ansvar for at kyr og geiter er robuste, friske og behandles godt. En bærekraftig melkeproduksjon handler om god helse og velferd hos dyra. Videre er det viktig å ha fokus på dyra og hvordan de opplever sin egen tilværelse og mulighet for å utøve naturlig atferd.

MELK AV TOPP KVALITET

Norge er i verdenstoppen på god melkekvalitet. God melkekvalitet er avhengig av mange ulike faktorer. Ute på gårdene må hygien før, under og etter melking være

god. Optimal vask, riktig melkingsteknikk, sammen med et godt fungerende melkeanlegg, er en forutsetning for å lykkes. Videre er det svært viktig med godt og riktig fôr, samt en god dyrehelse og dyrevelferd.

FRISKE DYR, GOD DYREVELFERD

Norge har en svært god storfe- og geitehelse med fravær av mange alvorlige smittsomme sykdommer som fortsatt finnes i andre europeiske land¹.

Norge er fri for flere alvorlige infeksjonssykdommer som for eksempel Bovin Virus Diarè (BVD), Salmonella og Infeksiøs Bovine Rhinotrakeit (IBR). På geit er vi fri for paratuberkulose, CEAV (Smittsom hjernehinne- og leddbetennelse) og byllesyke.

Det er viktig at bakterien som forårsaker disse sykdommene ikke kommer inn i storfe og geitebesetningene i Norge. Klarer vi det, vil vi også holde bruken av antibiotika nede og opprettholde god dyrehelse.

Sykdommen Bovine Digital Dermatitt (BDD) fører til at mange dyr blir halte. Denne sykdommen er kommet til Norge. Vi forsøker nå å begrense sykdommen så langt det lar seg gjøre ved smitteforebygging og styrt livdyrhandel.

¹ Kilde: Veterinærinstituttet

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

75 %

Nedgang i antibiotikabruk

1994 TIL 2019

Det er viktig for TINE å kunne dokumentere en frisk be-stand av storfe og geit som er fri for alvorlige smittsomme sykdommer. Ku- og geitekontrollen, TINEs Mastitt-laboratorium og Dyrehelseportalen har sentrale roller når det gjelder overvåking, kontroll og rapporteringen av smittsomme sykdommer i Norge.

Veksthormoner eller andre vekstfremmende behandlinger brukes ikke i norsk melkeproduksjon.

FRISKE DYR, LAVT KLIMAGASSUTSLIPP

Det viser seg at syke dyr som «jobber» med å bekjempe sykdom forbruker mye energi, noe som også fører til en lavere melkeproduksjon. Syke dyr har derfor et høyere klimagassutslipp per produserte enhet enn friske dyr². Friske dyr er derfor svært viktig for å ha en effektiv melkeproduksjon og et lavt klimagassutslipp.

LAVT FORBRUK AV ANTIBIOTIKA

En samlet landbruksnæring jobber målrettet for å redusere og optimalisere bruken av antibiotika. I Norge har det vært en betydelig reduksjon i bruken av antibiotika. I perioden 1994 til 2019 er nedgangen i størrelsesorden 75 prosent.

Det arbeides målrettet for å redusere bruken ytterligere. Et viktig tiltak er å revidere terapianbefalingene for bruk av antibakterielle midler hos storfe. Her er det nå et tett samarbeid med flere aktører som skal komme med forslag til endringer. Det er forventet at disse anbefalingene vil redusere antibiotikabruken ytterligere 20 til 30 prosent.

STORE ENDRINGER

I perioden fra 2007 til 2019 har det skjedd store endringer i norsk melkeproduksjon. Gjennomsnittlig antall melkekyr per gårdsbruk er nesten doblet, fra vel 14 kyr til nesten 28. Samtidig er antall melkebruk drastisk redusert, til om lag 8 000. Internasjonalt er norsk melkeproduksjon fortsatt en

småskala familieeid produksjonsform. Mer enn 50 prosent av norskprodusert melk kom i 2019 fra et gårdsbruk med melkerobot, og denne andelen er økende. Melkeproduk-sjonen er basert på avansert teknologi, noe som gjør at produsenten kan bruke mer tid blant dyra og dermed bedre dyrevelferden.

FLERE I LØSDRIFT

De to vanligste driftsformene i norsk melkeproduksjon er såkalt båsfjøs og løsdrift. Båsfjøs er den tradisjonelle for-men der kyrne står på båsen i vinterhalvåret og er ute på beite om sommeren. Ved løsdrift beveger dyra seg fritt i fjøset og er ute på beite om sommeren. Større besetnin-ger er gjerne organisert som løsdrift. Antall løsdrifter har økt fra 11 prosent i 2007 til 40 prosent i 2019. Andel kyr i løsdrift ved TINEs gårder er nå 60 prosent.

² Kvidera et al., 2017

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

I Norge er det krav om at alle fjøs skal være løsdrift innen 2034. TINE har de siste årene gitt innspill til jordbruksforhandlingene om behovet for økt økonomisk støtte til omlegging til løsdrift. Dette for å sikre en god og raskere omlegging.

SYSTEMATISK JOBBING FOR BEDRE DYREVELFERD

Det er ikke nødvendigvis slik at friske dyr er det samme som glade dyr. Det er forhold i dyrehold som vi ikke kan se direkte ut fra helsen til dyra. I 2016 startet vi arbeidet med å utvikle en indikator for å dokumentere og bedre dyrevelferden. I 2019 lansert TINE sin dyrevelferdsindikator, et verktøy som vil gi den enkelte bonde viktig informasjon om hvordan dyrevelferden har utviklet seg og hvordan den kan forbedres. Indikatoren er basert på produksjonsdata som er registrert i Kukontrollen og benytter Verdens dyrehelseorganisasjon (OIE) sin standard for vurdering av dyrevelferd. Basisåret er satt til 2015. På sikt vil man kunne bruke indikatoren for å jobbe etter den nye ISO-standarden for «Animal welfare management» (ISO/TS 34700), eventuelt som en del av ISO 9001.

GOD UTVIKLING

Dyrevelferdsindikatoren har bedret seg og viste ved utgangen av 2019 en verdi på 103,2 poeng, en oppgang på 3,2 poeng fra 2015. Dette viser at dyrevelferden generelt, og vurdert på bred basis har bedret seg de siste årene. Spesielt 2019 var et godt år med en oppgang på 2,1 poeng. Dette kan tilskrives TINEs arbeid med økt fokus på dyrevelferd ut mot TINEs eiere gjennom produsent- og gruppemøter.

Ut fra delindikatorene sees en svak negativ utvikling for kalv og fruktbarhet, en stabil utvikling for ungdyr og avdrått, mens det er størst forbedring for klauv, stoffskifte og avhorning.

For delindikator kalvehelse er andel dødfødte og døde kalver konstant de siste åra. Det er en målsetning i å redusere denne andelen. Vi ser at kalvehelse og smittepress er en større utfordring i større løsdriftsfjøs. Viktige tiltak for å bedre kalvehelsen blir gode fødselsrutiner, nok råmelk til rett tid av god kvalitet og god tilgang på hygienisk melk og fôr.

For delindikator døde kyr er andel selvdøde redusert, mens andel avlivet og nødslaktet er konstant. Det er en god utvikling at antall selvdøde reduseres. Syke dyr skal ikke lide unødvendig og bør avlives når dette er siste og eneste utvei. Dødeligheten blant melkekyr i Norge er blant den laveste i hele verden. Andre land vi kan sammenligne oss med har mer enn dobbelt så høy dødelighet.

GOD KONTROLL PÅ ANTIBIOTIKARESTER I MELK

All melk som kommer på tankbiler inn til TINEs anlegg blir kontrollert for innhold av antibiotika. I 2019 var det 66 leveranser (65 kumelk og 1 geitemelk) av ku- og geitemelk med spor av antibiotika av typen penicilliner. For å unngå eventuell overføring av antibiotika til produktene blir denne melka vraket.

DATTERSELSKAPER

Fram til 2017 omfatter TINEs bærekraftsrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten. Arbeidet med dyrevelferd inkluderer alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter. TINEs utenlandske datterselskaper, der råvaren melk hentes fra andre enn TINEs egne melkeprodusenter, omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT

I INDUSTRIEN

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I INDUSTRIEN

Klimagassutslipp fra transport og industri

REDUSERTE UTSLIPP

TINEs totale klimagassutslipp var ved utgangen av 2019 på 68 424 tonn CO₂-ekv.¹ Siden 2007 er klimagassutslippet redusert med om lag 15 500, en nedgang på 18 prosent. Klimagassutslippet er i løpet av 2019 redusert med 3783 tonn.

Norges klimapolitikk er basert på ulike forlik inngått i Stortinget i perioden 2008 til 2019. Signering av Parisavtalen i 2015 markerer et skille i internasjonal klimapolitikk, og er førende for Norges miljøstrategi. Grunnlaget for klimaforliket i 2008 var Stoltenberg-regjeringens klimamelding (St.meld. nr. 24. 2006-2007). Med bakgrunn i nevnte klimamelding og det faktum at 2007 er første år der TINE la fram et fullstendig klimaregnskap, er 2007 valgt som referanseår på miljømålet.

MOT FORNYBARSAMFUNNET

I 2019 ble Norge og Island enige med EU om en ny klimaavtale. Her skal Norge og Island samarbeide med EU om utslippskutt fram til 2030, med mål om minst 40 prosent reduksjon. Norge har selv satt et noe høyere mål om å redusere utslippet fra Norge med 45 prosent innen 2030, sammenlignet med 1990-nivå. Avtalen betyr at Norge deltar i EUs klimaregelverk for 2030 på like vilkår som EU-landene.

Det forventes at TINE bidrar til at det nasjonale klimamålet nås ved å redusere egne utslipp.

Vi ser også at TINEs kunder, ansatte og eiere i stadig større grad ønsker at deres samarbeidspartnere og arbeidsplass jobber bærekraftig, og bidrar til å ta vare på miljøet. Dette gir seg blant annet uttrykk i at TINEs kunder nå ønsker et tettere samarbeid for at både deres og våre ambisjoner på bærekraft kan nås.

UTVIDER KLIMAREGNSKAPET

Fram til 2017 har TINEs klimaregnskap omfattet utslipp fra morselskapets (TINE SA) produksjon og transport. Fra 2018 har vi inkludert klimagassutslipp fra de heleide datterselskapene Diplom-Is, Norseland Ltd. og Norseland Inc.

Utslipp fra datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Disse produktene er også transportert ut til kundene på TINEs biler. Klimagassutslippet tilknyttet produksjon og transport av nevnte produkter er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

LÆR MER OM
**KLIMAGASSUTSLIPP UTENFOR
SCOPE 1**

¹ TINEs klimagassutslipp per 2007: 83 841 tonn CO₂-ekv.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

LÆR MER OM
HVA SKAL MED I KLIMAREGNSKAPET?

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

MOT NULLUTSLIPP I 2025

TINE har allerede vedtatt å gjennomføre miljøtiltak som vil redusere klimagassutslippet betydelig. Vi forventer økt tilgang på fornybar energi i form av fjernvarme, el. og bioenergi til vår meieriproduksjon. Det er imidlertid mer usikkert i hvilket omfang og når det vil bli tilgjengelig fornybart drivstoff til vår transport.

Som følge av våre planlagte miljøtiltak og den raske teknologiutviklingen, har TINE satt seg mål om at vi innen 2025 kun skal bruke energi og drivstoff basert på fornybare råvarer.

BETYDELIG REDUKSJON

Vi ser nå at vårt langsiktige klimaarbeid gir resultater. Klimagassutslippet fra meierivirksomheten i Norge er redusert med 7782 tonn CO₂-ekv., tilsvarende 34 prosent siden 2016. I 2019 ble utslippet redusert med 1388 tonn CO₂-ekv., en relativt liten reduksjon da effekten av tiltakene de siste årene nå er tatt ut. Det foreligger imidlertid konkrete planer som vil redusere utslippet ned mot 6000 tonn ved slutten av 2021. TINEs meierivirksomhet er i rute til å nå målet om nullutslipp innen utgangen av 2023.

Diplom-Is sitt anlegg på Gjelleråsen utenfor Oslo samt anleggene ved TINEs datterselskaper i utlandet, benytter blant annet naturgass som energikilde, noe som bidro med et utslipp på 2347 tonn CO₂-ekv.

Av energien vi bruker i produksjonen kommer 1,3 prosent fra fossil fyringsolje og 13,4 prosent fra naturgass. TINE vil øke andelen av fjernvarme og bioenergi som energikilde. TINE har et mål om innen utgangen av 2020 å fase ut fyringsolje på de meieriene der dette er den primære energikilden.

KUKRAFT – BIOGASS PÅ KUGJØDSEL

I 2017 lanserte TINE konseptet #KUKRAFT på transport-siden, et spennende miljøprogram for å ta i bruk biogass basert på husdyrgjødsel. Utviklingen av #KUKRAFT skjer i samarbeid med Air Liquide Skagerak og Greve Biogass. De 200 000 norske kyrne som leverer melk til TINE, blir viktige bidragsytere for å nå målet.

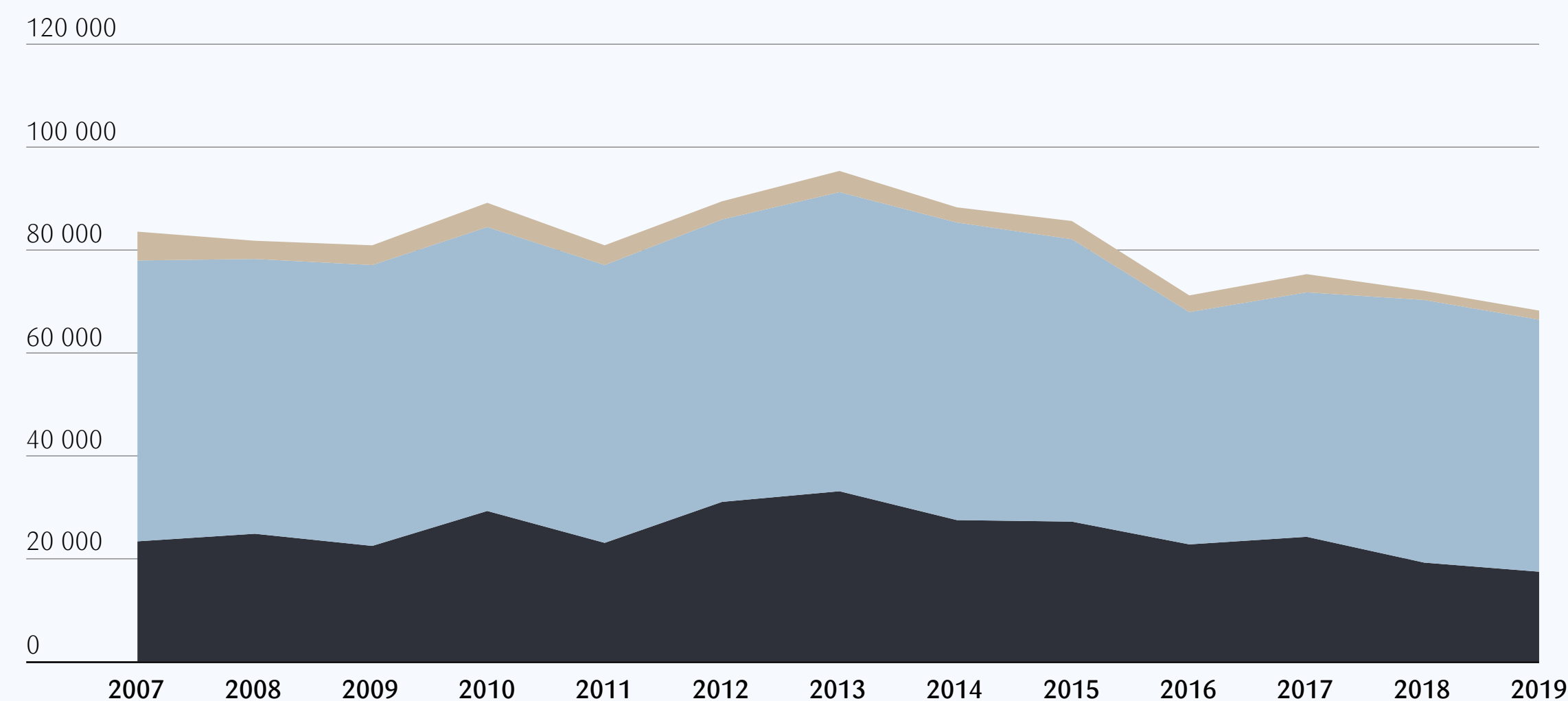
Ved å anvende gjødselen som råstoff i biogassproduksjon, der biogassen går til drivstoff og biogjødselen føres tilbake til landbruket, oppnår man en trippel klimaeffekt der biogass erstatter fossilt drivstoff, biogjødsel erstatter kunstgjødsel, og utslipp av metan- og lystgass fra gjødsel-lagre og ved spredning på jordene unngås.

Bruken av biogjødsel fører også flere essensielle næringsstoffer tilbake inn i jordbruket, i en sirkulærøkonomi for landbruket. Enkelte næringsstoffer, som fosfor, er ikke fornybare, og det er avgjørende at et framtidig jordbruk kan resirkulere disse viktige næringsstoffene.

I utgangen av 2019 har TINE ti lastebiler på biogass. I løpet av 2020 forventer vi levering av ytteligere ti biler som benytter biogass. #KUKRAFT og biogass fra husdyrgjødsel er et viktig tiltak for at TINE skal nå sitt mål om kun bruk av fornybar energi og drivstoff innen 2025. #KUKRAFT er også et viktig bidrag for at jordbruket kan reduserer sine klimagassutslipp.

Klimagassutslipp CO₂-ekv. Scope 1

TONN

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

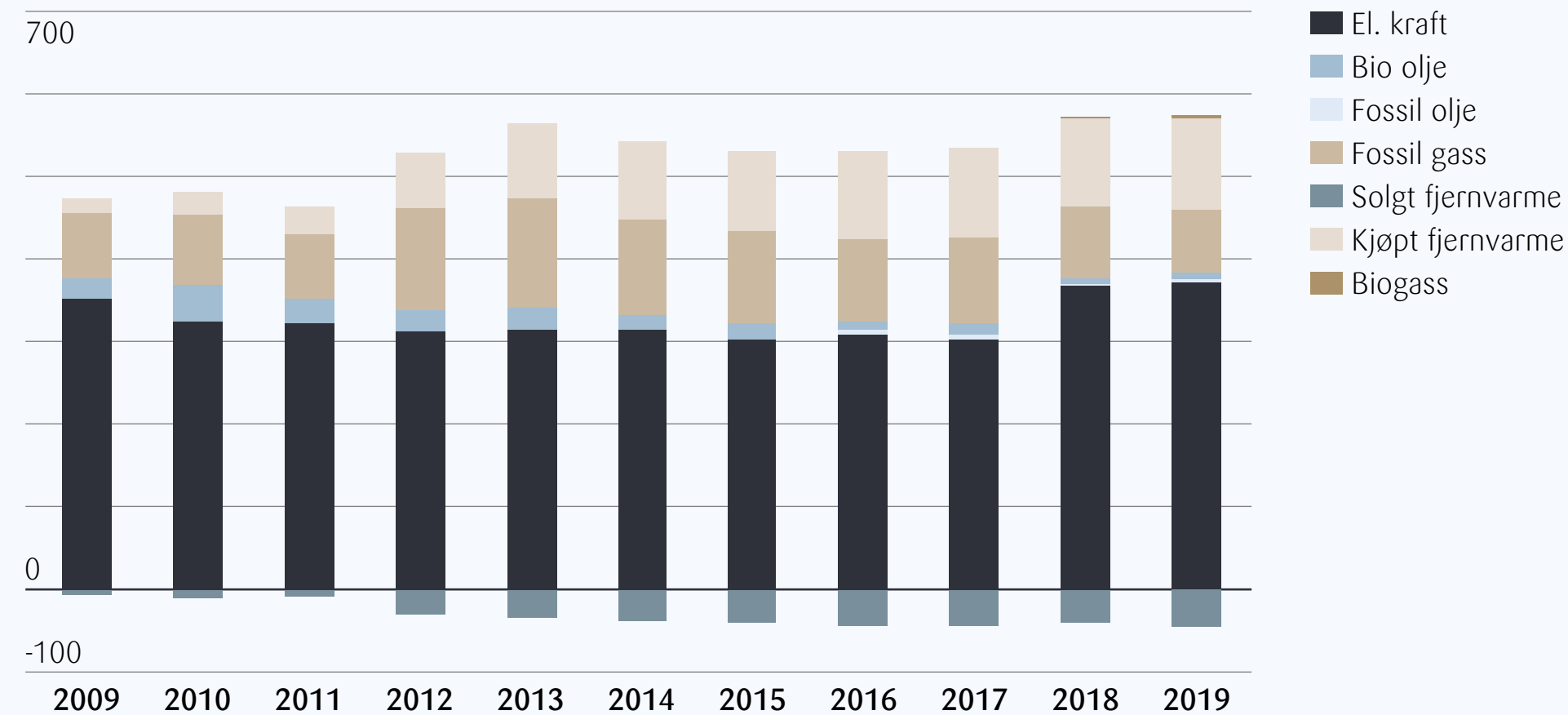
I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Energiforbruk

GWh

ØKT INNBLANDING AV BIODIESEL

Vi opplever at det er mer utfordrende å redusere klimagassutslippet fra transporten. Tilgangen på biodiesel basert på avfall (HVO)² er begrenset og kostbart. Gode tekniske løsninger for bruk av fornybart drivstoff som el. og hydrogen innen tungtransport er fortsatt mangelvare og langt dyrere.

Nærmere 50 prosent av TINEs transport gjennomføres av eksterne transportselskaper på langsiktige kontrakter. Dette er biler som kun kjører for TINE, og utslippet fra denne transporten er også inkludert i TINEs klimaregnskap. Videre har vi transport av ferdigvarer mellom de ulike anleggene. Dette er biler som hovedsakelig er lastet med TINE-produkter, men som også vil ha andre varer med på samme bil. TINEs andel av klimagassutslippet fra denne transport er også inkludert i TINEs klimaregnskap fra transporten. Vi er derfor helt avhengig av våre innleide trans-

portørers miljøambisjoner for en utslippsfri transport om TINE skal nå sine klimamål.

I 2019 ble klimagassutslippet fra TINEs transport redusert med 1791 tonn CO₂-ekv. Det reduserte utslippet skyldes hovedsakelig et økt innblandingsforhold av fornybar diesel i 2019. Utslipp fra Diplom-Is sin transport ble i 2019, 3279 tonn CO₂-ekv.

Teknologiutviklingen på biogass for tyngre lastebiler skjer nå i et raskt tempo. I 2018 lanserte Volvo en lastebil som benytter flytende biogass (LBG) som drivstoff. Denne tilfredsstiller TINEs tekniske krav ift. motorstørrelse og rekkevidde, men er ca. 40 prosent dyrere enn dagens lastebiler.

² Biodiesel HVO. Avansert biodiesel, såkalt «Hydrotreated Vegetable Oil». TINE benytter kun HVO som er produsert fra biologiske avfallsfraksjoner som slakteavfall og brukt frityrolje.

LÆR MER OM
MOT NULL

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

TINE fikk levert de første biogassbilene som benytter flytende gass (LBG) i 2019. Disse har fungert meget bra, noe som gjør at TINE har bestilt ytterligere 10 biler for levering i 2020. Vi har god tro på at flytende biogass (LBG) kan bli det dominerende drivstoffet for TINE i årene som kommer.

MINDRE LOKALT UTSLIPP

Tidlig i 2016 startet TINE en omfattende satsing for å redusere lokale utslipp fra sin transportvirksomhet. Innen utgangen av 2020 skal TINE ha byttet ut alle sine biler med den mest moderne motorteknologien basert på EURO-VI eller nyere. Satsingen er en viktig bidragsyter i å redusere lokal forurensning. Ved utgangen av 2019 hadde TINE 663 lastebiler med motorteknologien EURO-VI, en økning på 108 lastebiler fra 2018. Det betyr at ved utgangen av 2019 var 73 prosent av TINES biler EURO-VI eller nyere.

Overgangen til EURO-VI er viktig i arbeidet med å redusere utslippet av partikler og NOx. I løpet av 2019 er utslipp av NOx fra TINES transport redusert med 27 prosent.

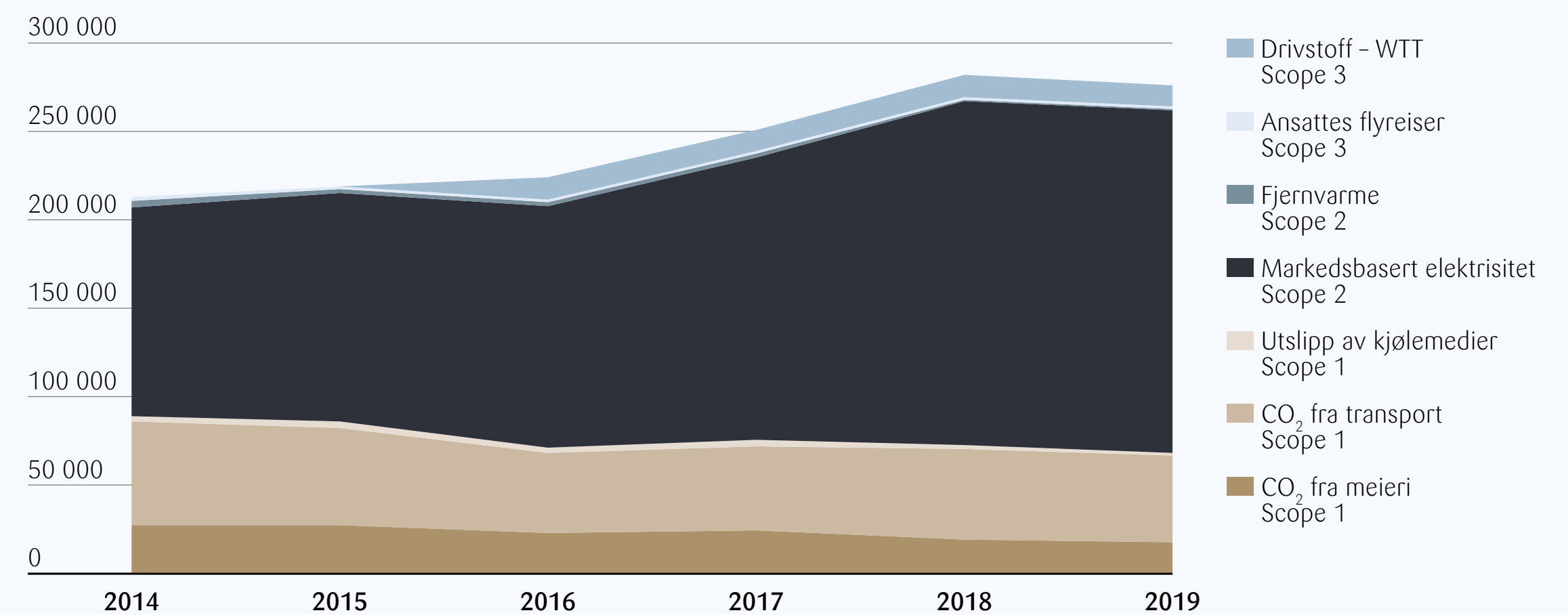
STEGVIS INNFØRING

Innen 2025 skal TINE kun benytte fornybart drivstoff i sin transport. TINE ønsker en stegvis implementering av ulike drivstoffalternativer med vekt på biodiesel og biogass. Det kan imidlertid bli utfordrende da det innføres veibruksavgift på biodrivstoff fra 1. juli 2020. Det betyr at biodiesel vil bli svært dyrt i forhold til fossil diesel, og for kostbart å ta i bruk i større volumer. Vi forventer derfor et beskjedent forbruk av biodiesel i 2020.

Utslipp fra Diplom-Is sin transport ble i 2019 3279 tonn CO₂-ekv.

Klimagassutslipp CO₂-ekv. Scope 1, 2 og 3

MARKEDSBASERT ELEKTRISITET / TONN

Biogass vi imidlertid fortsatt være fritatt fra veibruksavgift, noe som gjør KUKRAFT og biogass enda mer interessant. Vi kan derfor forvente at biogass vil få en sentral rolle i TINES arbeid med å nå målet om kun fornybart drivstoff innen 2025.

GODE RAMMEBETINGELSER MÅ TIL

Regjeringen ønsker at transportsektoren bidrar til at de nasjonale klimamålene nås. Gode rammebetingelser og virkemidler for tungtransporten slik man har sett for elektriske personbiler er ikke til stede.

Bompengefritak for biogass på lik linje el- og hydrogenbiler vil være et kraftfullt virkemiddel. Erfaring viser at TINES lastebiler har en betydelig årlig bompengekostnad. Et bom-

pengefritak kan derfor være et avgjørende bidrag til at TINE velger flytende biogass i et betydelig omfang.

Støtteordningene fra Enova må fortsette på dagens nivå både for elektrisk drevne, biogassdrevne og hydrogenelektrisk transport. Det må gis insentiver til produksjonsanlegg for biogass basert på husdyrgjødsel. I dette må det også ligge insentiver både for å levere husdyrgjødsel til biogassproduksjon og for å levere biorest tilbake til jordbruket.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I INDUSTRIEN

Etikk og mangfold for rettferdighet

For at TINE skal kunne være en ledende leverandør av merkevarer innen mat og drikke, er TINE avhengig av at medarbeidere, eiere, kunder, forbrukere og andre har tillit til oss. Tillit er avgjørende for at TINE skal kunne nå sin visjon og sine forretningsmessige mål.

TINE har mange roller og opptrer til enhver tid som blant annet arbeidsgiver, kunde, leverandør, samarbeidspartner og eier. I alle disse rollene er det viktig med etisk opptreden, både forretningsmessig og personlig.

ETISKE RETNINGSLINJER

Alle TINEs medarbeidere er gjennom ulike roller representanter for virksomheten. Det er de beslutningene og handlingene vi gjør hver dag som bygger TINEs omdømme og sikrer tilliten til selskapet. TINE har derfor utarbeidet etiske retningslinjer som tydeliggjør de holdningene og den atferden TINE forventer av sine medarbeidere med hensyn til respekt, integritet og lojalitet. Retningslinjene skaper en felles plattform for refleksjon og bevisstgjøring av etiske spørsmål og hjelper medarbeiderne til å ta riktige valg. I tillegg trener vi i TINE aktivt og jevnlig med etiske spørsmål og dilemmaer. Her brukes det digitale læringsverktøy der de ansatte blir utsatt for ulike dilemmaer. Den enkelte blir så bedt om å beskrive hvordan man ønsker å løse problemstillingen.

Løsningsforslaget blir evaluert opp mot selskapets etiske retningslinjer.

Mattrygghet

Alle produkter i TINE skal være anskaffet, produsert og håndtert i henhold til vedtatte kvalitetsstandarder i konsernet.

Etisk handel

Vi skal etterleve aksepterte prinsipper for etisk handel og stiller krav om at våre leverandører gjør det samme.

Ytre miljø

Vi skal gjennom vårt arbeid ha kontinuerlig fokus på ytre miljø og påvirkning på naturen.

Korrupsjon

Vi skal aldri tilby, gi, kreve eller motta noen form for gave eller annen fordel som kan påvirke utøvelsen av egen eller andres stilling eller verv.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Arrangementer

TINEs arrangementer skal alltid være faglig eller forretningsmessig forankret. Sosialt program på arrangementer skal være av moderat verdi og ha begrenset omfang og hyppighet.

Kommunikasjon

Vår kommunikasjon skal være preget av åpenhet, ærlighet og troverdighet.

Uavhengighet

Vi skal informere vår nærmeste overordnede dersom det kan stilles spørsmål ved personlig uavhengighet (habilitet) når vi opptrer på vegne av TINE.

Konfidensialitet

Vi skal aldri snakke med utenforstående om forhold i eller om TINE eller våre kunder, leverandører eller samarbeidspartnere med mindre opplysningene allerede er offentlig kjent.

For å sikre etterlevelse og kontinuerlig forbedring har man i TINE etablert forskjellige tiltak. Tiltakene består av ulike aktiviteter knyttet til blant annet retningslinjer, virksomhetsplanlegging, prosessbeskrivelser og opplæring.

ARBEIDSMILJØ

Arbeidsmiljøet i TINE skal kjennetegnes ved trivsel, inkludering, tillit og engasjement. Vi aksepterer ingen form for upassende oppførsel, mobbing, trakassering eller diskriminering.

Alle ansatte og kontraktører skal bidra til å forbedre HMS-resultatene i TINE ved å etterleve regler og instruksjer, rapportere farlige forhold og nesten-uhell, bidra til forbedringsarbeid samt å stoppe farlig/usikker handling utført av egne ansatte eller kontraktører.

VARSLING

TINE har etablert retningslinjer for varsling og utpekt internt varslingsombud. Vesentlige punkter som inngår i varslingsreglene er diskriminering, korrupsjon, forretningsmoral samt plikt og rett til å si fra om lovovertridelser og brudd på TINEs etiske retningslinjer. Nytt av året er at også varsling om kvalitet og trygg mat er inkludert i ordningen. Den enkelte medarbeider skal føle trygghet og rom for å si fra dersom en opplever uregelmessigheter.

TINE har i 2019 ikke registrert varslinger av korrupsjon gjennom sin varslingskanal eller til selskapets juridiske avdeling. Det har heller ikke vært konkrete saker på korrupsjon i løpet av året.

TINE GÅRD
STÅLE HUSTOFT • TYSVÆR

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I INDUSTRIEN

TINE, en god arbeidsplass

Friske medarbeidere og stabil arbeidskraft i et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for at TINE skal oppnå effektiv drift og kvalitet i alle ledd. Arbeidet skal tilrettelegges slik at medarbeiderne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og at ingen blir skadet eller syke som følge av arbeidet.

Vi bryr oss om våre medarbeidere, derfor jobber vi målrettet med sikkerhet og arbeidsmiljø hver eneste dag. Dette betyr at i TINE kommer sikkerhet først, uavhengig om en medarbeider er i produksjonen, vedlikeholdsavdelingen eller håndterer kyr ute på gårdsbesøk.

Man skal glede seg til å gå på jobb i TINE. For vi vet at et godt arbeidsmiljø bidrar til inkludering, trivsel, større gjennomslagskraft og lavere sykefravær.

REKORDLAVT ANTALL FRAVÆRSSKADER

TINE har gjort et stort løft for økt sikkerhet på arbeidsplassen. Dette har bidratt til å gi rekordlavt antall fraværsskader i 2019. Bak det gode resultatet ligger det blant annet bedre rapportering, tydeligere forventninger i hele organisasjonen samt økt kompetanse og forståelse av HMS-arbeidet.

TINEs overordnende mål er null arbeidsulykker med fravær. I 2019 hadde TINE SA 34 hendelser med fravær, som ga en H-verdi på 4,5. Dette er en betydelig nedgang fra 2018 (H-verdi: 7,2. Hendelser med fravær: 55) og er også det samme som årets mål, en H-verdi på 4,5.

ØKNING I REGISTERING AV HMS-HENDELSER OG FORBEDRINGER

Det ble rapportert ca. 9300 hendelser og forbedringer i 2019 i TINE SA, mot 8071 tilfeller i 2018. Registrering og behandling av både uønskede- og tilløp til uønskede hendelser er viktige virkemidler for å redusere arbeidsulykker. God oversikt over slike hendelser, gir bedre mulighet til å sette inn godt og målrettet forbedringsarbeid.

¹ Definisjon H-verdi: Antall fraværsskader per million arbeidede timer.

TINES POLICY FOR HELSE, SIKKERHET OG ARBEIDSMILJØ

- Vi mener at alle ulykker kan forebygges. Derfor er vårt mål null personskader på både ansatte, kontraktører og tredjepart
- Vi er alle ansvarlige for egen og andres sikkerhet, og påpeker farlige forhold når vi ser dem
- Vi følger de til enhver tid gjeldende instruksjoner for virksomheten for å forebygge arbeidsulykker og materielle skader
- Vårt arbeidsmiljø skal kjennetegnes ved trivsel, inkludering, tillit og engasjement

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

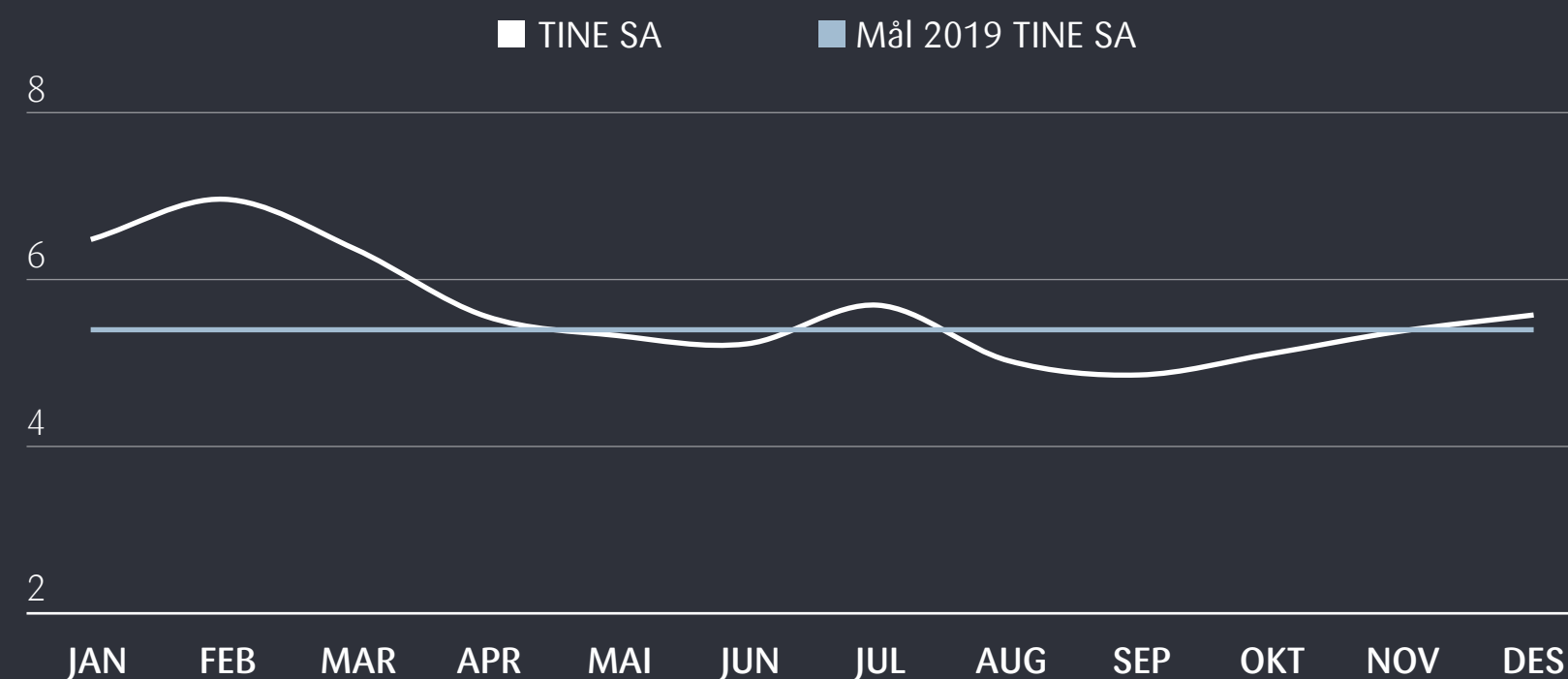
I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Trend sykefravær 2019

SYKEFRAVÆR PR MÅNED I %

SYKEFRAVÆR

Starten av 2019 var utfordrende med et høyt sykefravær. Dette betyr at vi ikke har nådd målet om et sykefravær på maksimalt 5,4 prosent i 2019. Siste halvår har imidlertid være bra med et fallende sykefravær. Sykefraværet for TINE SA ble 5,7 prosent i 2019.

Det arbeides målrettet for å redusere sykefraværet ytterligere, og ikke minst kunne fortsette den gode trenden. Det er blant annet utarbeidet nytt opplæringsmateriell for ledere i TINE. I tillegg ønsker vi et enda tettere samarbeid med bedriftshelsetjenesten og NAV.

KONSERNSJEFENS HMS-PRIS

Godt HMS-arbeid er viktig for TINE. Derfor er det etablert en HMS-pris for å løfte fram eksempler og på godt arbeid. Kriterier for å vinne prisen var basert på faktiske oppnådde resultater og engasjement for HMS. Vinneren i 2018 ble TINE Meieriet Sømna.

TINE har gjort et stort løft for økt sikkerhet på arbeidsplassen.

RAPPORTERING PÅ SELSKAPSNIVÅ

TINE rapporterer på tre hovedområder når det gjelder HMS: sykefravær, antall skader med og uten fravær og registrerte uønskede hendelser. Sykefravær rapporteres ikke fordelt på kjønn. TINE har heller ingen tradisjon for å splitte sykefraværet på yrkesrelatert fravær eller ikke. TINE fanger heller ikke opp hvor lenge en skadet person blir borte fra jobb. Dette medfører at man ikke har noen tall (F-verdi) på tapt arbeidstid i forbindelse med slike skader.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I INDUSTRIEN

Tar vare på melka og osten

Det ble kastet minimum 390 000 tonn spiselig mat i Norge i 2018¹. Dette tilsvarer ca. 73 kg per innbygger, et økonomisk tap på ca. 22 milliarder kroner og et utslipp på 1,3 millioner tonn CO₂-ekv.

Husholdningsleddet står for over halvparten av det kartlagte matsvinnet med 58 prosent. Matsvinn i matindustrien og dagligvarehandelen står for henholdsvis 20 prosent og 16 prosent. Matindustri og dagligvare har redusert matsvinnet med 12 prosent fra 2015 til 2018.

FORVENTNINGER OG ANSVAR

Kasting av mat er ikke bare et miljøproblem, men også etisk problematisk. Det kreves store ressurser og land-arealer for å produsere mat. Fra produksjon og dyrking av mat opplever vi klimagassutslipp og press på natur og biologisk mangfold. Det kreves også store mengder ferskvann, en begrenset ressurs i mange deler av verden.

Oppmerksomheten rundt matsvinn er økende. TINEs interesser som kunder, myndigheter, ansatte og eiere forventer at TINE som stor matvareprodusent tar et ansvar for å redusere matsvinnet i egen virksomhet og bidra til at forbrukerne også kan gjøre det samme.

KASTER HJEMME

Den største delen av matsvinnet skjer hjemme hos forbruker.

En viktig årsak er at maten er gått ut på dato. Vi er med andre ord usikre på om mat som er over «Best før»-datoen fortsatt kan spises, noe den for øvrig ofte kan. For å gi forbruker trygghet om at meieriprodukter ofte kan spises etter «best før»-dato, har TINE nå merket sine produkter med tilleggsinformasjonen «Best før, ofte god etter». Vi tror at dette kan bidra til at forbruker «ser, lukter, smaker» på produktet før det eventuelt kastes.

MINDRE KLIMAGASSUTSLIPP

Melka er TINEs viktigste ressurs, og spilt melk er tapte inntekter. Nå er ikke motivasjonen for å redusere svinnet kun økonomisk betinget.

En vesentlig del av klimagassutslippet knyttet til 1 liter melk er relatert til melkeproduksjonen som skjer på gårdene. Her er det utslipp av klimagassene metan fra kua og lystgass fra gjødselen som er de største utslippskildene.

Et globalt søk i eksisterende forskningsrapporter og artikler² viser et gjennomsnittlig utslipp på 1,15 kilo CO₂-ekv. per kilo melk produsert i Norge. Dette omfatter da utslipp i hele verdikjeden fra gård til forbruker.

¹ Østfoldforskning, Matsvinn i Norge Rapportering av nøkkeltall 2015-2018

² Climate footprints of Norwegian Dairy and Meat – a synthesis. CICERO 04/2016

LÆR MER OM
PÅ GOD VEI

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

LÆR MER OM
MATSENTRALENE

Ut fra et miljøperspektiv blir det derfor svært viktig å ta vare på melka slik at vi unngår «unødvendig» klimagassutslipp og ressursbruk.

MÅLRETTET ARBEID

TINE bruker betydelig med ressurser i sin virksomhet. Vi må utnytte disse ressurser optimalt og bærekraftig.

Gjennom kontinuerlig forbedring skal vi øke utnyttelsen av våre ressurser og forebygge svinns og sløsing. Vi skal tilstrebe at vår virksomhet inngår som en del av et naturlig kretsløp med bærekraftig ressursutnyttelse av innsatsfaktorer deriblant vår viktigste ressurs, melken.

MYE MELK

TINE lager melk, ost, yoghurt og andre varer av over 1 milliarder liter melk hvert år. Det er vårt ansvar å sørge for at all melka fra kyrne blir til ulike meieriprodukter som man kan kjøpe i butikken. Målet er at minst mulig melk går til spille på veien fra kua til butikken.

Svinns vil oppstå langs hele verdikjeden fra melka blir hentet på gården til produktet er levert i butikken. Her blir det viktig at alle involverte fra tankbilsjåfør, meierioperatør til varedistributør har ansvar og arbeider for å redusere matsvinnet i sin del av verdikjeden.

-18 %

Svinns i TINE SA

ENDRING 2015-2019

Den største delen av svinnet oppstår i produksjonsprosessen. Et meieri produserer en rekke ulike produkter. Blant annet når meieriet går fra et produkt til et annet, vil det oppstå svinns. Produksjonsanlegget skal gjennom en grundig vask og en viss bufferproduksjon skal gjennomføres både før og etter skifte av produkt. Svinnet skal reduseres ved blant annet en bedre planlegging av produksjonen og en tettere oppfølging av vaskeprosessen.

TYDELIGE MÅL

En samlet matbransje, inkludert TINE signerte i 2017 en erklæring der bransjen slutter seg til myndighetenes mål om å halvere matsvinnet i Norge innen 2030 (ift. 2015-nivå). TINE har også forpliktet seg til å bidra til at forbruker kan redusere sitt matsvinns.

I løpet av 2019 har matsvinnet i verdikjeden til TINE SA økt med én prosent. Dette er betydelig svakere enn målet for året som var en reduksjon på 10 prosent. Siden 2015 er matsvinnet redusert med 18 prosent. Det har vært en varierende utvikling i 2019. Det har særlig vært utfordringer knyttet å holde en steril produksjon ved et av våre anlegg. Videre har det vært noen problemer knyttet til smørsyre og saltnivå samt en noe høyere vraking av hvitost enn forventet.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

Imidlertid ser vi svært gode resultater knyttet til redusert matsvinn innen ferdigvarer. Bedre holdbarhet bidrar til at svinnet innen dette området er redusert med 24 prosent sammenlignet med 2018. Tross gode resultater knyttet til ferdigvarer, ble matsvinnet høyere enn vår målsetning for året.

NYTT LIV TIL OST

Når osten skjæres i ystekarene på meieriet dannes «ostestøv», små ostebiter som tidligere endte i renseanlegget. Vi jobber med å redusere ostestøvet, eller å samle det opp slik at dette også kan bli ost. Ved meieriet på Tretten bruker vi en smelteteknologi som gjør at vi kan omforme ostestøvet til pizzatopping og burgerost. I 2019 har vi brukt 90 tonn ostestøv til produksjon av pizzatopping og hamburgerost. Dette er 90 tonn ost som er reddet fra sluk og renseanlegg.

DATTERSELSKAPER

Frem til 2017 har TINEs klimaregnskap omfattet matsvinn fra morselskapets (TINE SA). Fra 2018 har vi inkludert det heleide datterselskapet Diplom-Is i denne rapporten.

Matsvinn i datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meieri-anlegg. Matsvinn tilknyttet denne produksjonen er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

TINEs utenlandske datterselskaper omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT

I MARKEDET

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I MARKEDET

Fra plastbeger til kartongbeger

DET KREVES HANDLING

Det som startet høsten 2017 med en strandet hval med magen full av plast har ført til et paradigmeskifte mot en mer miljøvennlig verden. Fokuset på mindre og sirkulær plastbruk er intensivert. Klimaendringer oppfattes å være en av de største utfordringene vi står overfor i dag. Det sier 49 prosent av den norske befolkningen i årets klimabarometer fra Kantar¹. Det er særlig de yngre under 30 år som driver frem klimaengasjementet.

TINEs emballasje skal ta hensyn til klima og miljø, og bidrar til å redusere TINEs klimaavtrykk. Gjennom innovativ emballasje, merking og forbrukerdialog skal vi bidra til å redusere matsvinnet hos forbruker.

Vår ambisjon står fast om å kunne redusere TINEs plastforbruk med 400 til 500 tonn plast årlig.

NY OG AMBISIØS EMBALLASJESTRATEGI

I 2019 startet implementering av TINEs nye og ambisiøse emballasjestrategi. Vår ambisjon er at all emballasje i TINE er basert på fornybare eller resirkulerte råvarer innen 2023. Emballasjestrategien fokuserer på følgende tre arbeidsområder, vi kaller det emballasjetrekanten:

- **Forbruker og kunde.** Vi skal tilby funksjonelle emballaseløsninger som passer inn i hverdagens mange situasjoner
- **Redusert matsvinn.** Vår emballasje skal begrense matsvinn, både hos TINE og hos forbruker
- **Gode materialvalg.** Vi skal optimere ressursbruken, bruke fornybare materialer og utvikle vår emballasje for gjenvinning

BETYDELIG VOLUM

I 2019 brukte TINE 29 363 tonn emballasje, en reduksjon på 1303 tonn fra 2018. Fra 2018 er emballasjevolumet til datterselskapet Diplom-Is inkludert i det rapporterte volumet. Historiske tall før 2018 er ikke justert tilsvarende.

Av ulike emballasjemateriale i TINE utgjør fiber til blant annet drikkekartong² den desidert største andelen med 76 prosent, fulgt av plast til ulike beger og plastfilm med 24 prosent. I 2018 oppnådde vi målet om 100 prosent fornybart materiale i alle våre melkekartonger. I 2019 er emballasjen på Biola 100 prosent fornybar.

¹ Kantar Klimabarometer 2019

² Drikkekartong rapporteres som fiber. Om lag 20% av kartongen er plast. I 61% av drikkekartongene bruker vi bioplast basert på fornybare råvarer.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

PÅ-FARTEN-PRODUKTER

Forbrukertrender tilsier økt etterspørsel etter produkter vi kan spise mens vi er på farten. TINE opplever også et økende salg av disse såkalte på-farten-produkter («on-the-go»). Samtidig ser vi at emballasjen fra disse produktene oftere ender i naturen eller i restavfallet, enn andre produkter. TINE vil derfor legge enda mer ressurser i å opplyse forbrukeren om hvordan de skal resirkulere denne emballasjen, og da også legge til rette for at dette kan gjøres.

«EMBALLASJETREKANTEN»

Emballasjen skal ivareta mange ulike funksjoner og det er viktig å ikke se på emballasje kun som avfall. Først og fremst skal emballasjen beskytte produktet slik at forbruker får et produkt med god og forventet kvalitet. Emballasjen er også et viktig virkemiddel for å redusere matsvinn. Uten en riktig og optimale emballasje vil vi ikke kunne gi produktene den nødvendige holdbarheten. Produktene vil også i større grad bli ødelagt på veien fra meieri til kjøleskapet.

En emballaseløsning som skårer høyt på alle parametere i vår emballasjetrekant og klarer å kombinere disse (*forbruker og kunde, redusert matsvinn, godt materialvalg*) er den optimale og mest bærekraftige over tid.

PRØVER LETTRØMME PÅ PAPPBEGER

Gjennom 2019 har det vært arbeidet målrettet for å finne et mer funksjonelt og bærekraftig beger og lokk for våre matlagingsprodukter. *Forbruker og kunde* har stått i fokus og de har vært involvert før og under lanseringen av det nye pappbegeret, høsten 2019. Et tett samarbeid med Kiwi har gjort det mulig med lansering og testing av TINE Lettrømme på pappbeger i stor skala. For å unngå forringet produktkvalitet og *matsvinn* er det valgt en kartongkvalitet med lysbarriere. Et *godt materialvalg* har vært viktig i prosjektet og den totale ressursbruken har vært vurdert

når valget falt på papp. Videre har man sett nærmere på materialgjenvinning av plastbelagt kartong og klimafotavtrykk for ulike begerløsninger er vurdert.

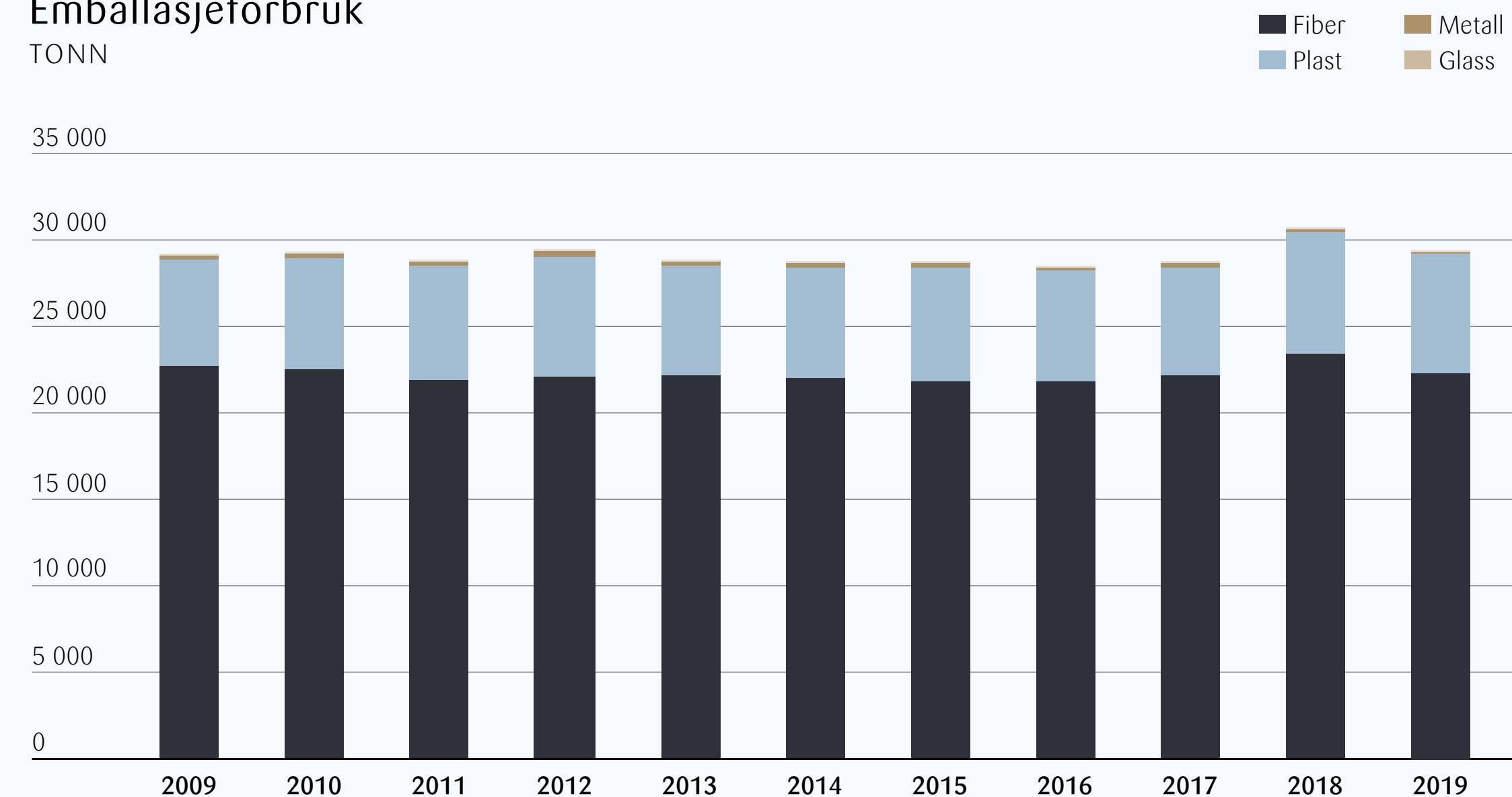
Vi opplever både gode og kritiske tilbakemeldinger fra kunde og forbruker. Begeret kan synes ustabilt og oblaten kan være vanskelig å fjerne. Samtidig viser salget at forbruker ønsker en slik miljøvennlig løsning velkommen. Med testlansering av Lettrømme 18 prosent på pappbeger har TINE tatt et viktig steg i retning av mer fiberbaserte emballasje til matlagingsprodukter og yoghurt. Vår ambisjon står fast om å kunne redusere TINEs plastforbruk med 400 til 500 tonn plast årlig ved å få disse produktene over på pappbegeret.

LÆR MER OM
HØY RETURANDEL

Emballasjeforbruk

TONN

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

RESIRKULERTE RÅVARER

Bruk av resirkulert råvare i emballasjemateriale er fortsatt begrenset til løsninger som ikke er i direkte matkontakt. Vi ser imidlertid at det skjer en rask utvikling innen plast-typen PET der man i større grad har sirkulære og lukkede gjenvinningssystemer. Dette gir muligheter for resirkulert plast i flasken til Sunniva® IsTe og plastfilmer til ost.

DESIGN FOR GJENVINNING

Det er viktig at emballasjen er utviklet med henblikk på å kunne gjenvinnes for ny bruk. På denne måten vil man kunne spare store mengder nye materiale og ressurser i fremstillingen. TINE var i 2018 ledende i arbeidet med å forenkle og gjøre ostefilm til revet ost materialgjenvinnbar. I 2019 har vi arbeidet med å ta i bruk samme løsning på all skivet ost der emballasjens underdel nå er fullt ut materialgjenvinnbar.

FJERNING AV ENGANGSPLAST

På svært kort tid har EU godkjent et nytt direktiv for plastemballasje, det såkalte SUP direktivet³. Direktivet har som formål å redusere marin forurensning og omfatter forbud, reduksjonsforpliktelser og krav til resirkulering. Det er spesielt forbud på spesifikke artikler blant annet engangsbestikk, skjeer og sugerør, som har fått oppmerksomhet. Direktivet vil tre i kraft i EU fra 3. juli 2021. Retningslinjer i Norge er under arbeid og forventes offentliggjort rundt

årsskifte 2019/2020. TINEs produkter med plastkorker, sugerør og plastskjeer vil kunne bli berørt av både forbud og reduksjonsforpliktelsene.

DATTERSELSKAPER

Fram til 2017 omfatter TINEs bærekraftsrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten.

Arbeidet med å sikre en effektiv og miljøsmart emballasje inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg i Norge. Datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Arbeidet med en effektiv og miljøsmart emballasje på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten.

TINEs emballasjestrategi gjelder for TINE gruppa. Følgelig vil oppmerksomheten om en effektiv og miljøsmart emballasje øke i alle deler av virksomheten.

³ SUP: Single-use plastics

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I MARKEDET

For bedre kosthold og ernæring

TINE har produkter til de fleste anledninger, både til hverdags og til fest. Dette pålegger oss et stort ansvar, men også en stor mulighet til å bidra positivt til den norske folkehelsa.

Usunt kosthold er den viktigste risikofaktoren som kan påvirke sykdomsbyrden i Norge, sammen med røyking og høyt blodtrykk. Et variert og sunt kosthold vil dekke behovet for viktige næringsstoffer. Dette, sammen med daglig fysisk aktivitet, legger et godt grunnlag for en god helse.

Våre omgivelser som kunder, forbrukere og myndigheter forventer at TINE som en stor næringsmiddelaktør, bidrar til at den norske befolkningen har et sunt, variert og balansert kosthold.

VIKTIG KILDE

Melk og meieriprodukter er en kilde til mange viktige næringsstoffer i det norske kostholdet, slik som protein av høy kvalitet, kalsium, jod og flere B-vitaminer, men melk og meieriprodukter bidrar også med mye mettet fett.

Helsedirektoratet anbefaler å «la magre meieriprodukter være en del av det daglige kostholdet». Konkret betyr

dette tre porsjoner per dag, hvorav to bør være melk eller yoghurt av hensyn til jodinntaket.

Med et fallende melkekonsum har inntaket av jod i befolkningen gått ned, og jodmangel har blitt utbredt i grupper som drikker lite melk som for eksempel kvinner, eldre, gravide og allergikere. For å dekke jodbehovet bør melk, syrnet melk eller yoghurt være en viktig del av det vi spiser av meieriprodukter.

Forbruket av ost har økt betydelig over tid, og hver av oss spiser nå omtrent 50 gram per dag¹. Vi spiser mer ost, og fetere ost enn hva helsemyndighetenes kostanbefaling sier.

Nordmenn spiser mer mettet fett enn hva som er anbefalt, og når vi samtidig vet at 40 prosent av det mettede fett vi spiser kommer fra meieriprodukter, har TINE et ansvar for å bidra til at inntaket blir redusert.

UTFORDRENDE

Det er spesielle utfordringer knyttet til å redusere mettet fett i meieriprodukter. I motsetning til salt og sukker som vanligvis tilsettes råvaren i produksjonsprosessen, er fett et naturlig del av råvaren melk. Arbeidet med å redusere mettet fett i melka krever derfor lang tid og er særlig

¹ Utviklingen i Norsk Kosthold 2019

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

utfordrende. Det kreves endringer både i avl og fôring av kyrne, i tillegg til forskning og utvikling av nye teknologiske løsninger og økt kunnskap om helseeffekter av mettet fett. For å redusere inntaket av mettet fett vil TINE bidra til å dreie etterspørsel mot «lettere» produkter. Viktige tiltak blir blant annet å justere ned innholdet av fett i kjente hverdagsprodukter, lage nye og smakfulle alternativer med mindre fett og legge til rette for at valget blir lettere for forbruker.

Målet til enhver kommersiell virksomhet er å skape best mulig økonomisk resultat for sine eiere. For TINE betyr dette blant annet at vi må utnytte melka optimalt. For å møte forventningene om å redusere mettet fett, vil vi kunne stå overfor en situasjon der TINE har et overskudd av fett. Utfordringen blir da å kunne avsette dette på en måte som ikke utfordrer målet om en absolutt reduksjon av mettet fett i det norske kostholdet.

VIKTIGE BIDRAG

I 2019 har TINE redusert mengden mettet fett i flere produkter. Vi har blant annet redusert fettinnholdet i Tinemelk® 1,0 prosent fett og Tinemelk® 0,5 prosent fett med 0,2 prosentpoeng. Vi har lansert Lettere Jarlsberg® i 450 g forpakning og ny mager laktosefri Cottage cheese kom på markedet.

Vi ser en økning i etterspørselen etter «lettere» produkter, men denne er fortsatt relativt beskjeden i volum sett i forhold til økningen i salget av fetere produkter. I løpet av 2019 har TINE redusert mengden mettet fett levert til markedet med 109 tonn.

MINDRE TILSATT SUKKER

TINE har jobbet godt med å redusere innholdet av tilsatt sukker i sine produkter over lengre tid. I tillegg har vi lansert flere produkter uten tilsatt sukker. I løpet av 2019 har TINE redusert mengden tilsatt sukker vi leverer til markedet med 104 tonn.

LÆR MER OM
TYDELIGE MÅL

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

TINE er svært fornøyd med å ha overoppfylt det langsiktige målet om sukkerreduksjon allerede ved utgangen av 2019. Arbeidet med å redusere sukkerforbruket fortsetter, også drevet av en etterspørsel i markedet etter produkter med lite eller uten tilsatt sukker.

OST ER BRA

Nyere forskning viser med tydelighet at en matvares effekt på helse er kompleks og ikke bare kan vurderes ut ifra hva de bidrar med av næringsstoffer. Dette er spesielt relevant for ost, som ser ut til å ha en mer gunstig effekt på helsen enn hva man skulle tro ut fra bidraget av kolesteroløkende fettsyrer.

Myndighetene i de nordiske landene arbeider nå med nye nordiske kostråd. TINE har vært aktiv i høringsprosessen for disse kostråd slik at vi kan sikre at ny og oppdatert

kunnskap om melk og melkeprodukters betydning for helse legges til grunn for revidering av kostrådene, og senere norske kostholdsanbefalinger.

RETT TIL INFORMASJON

TINE ønsker å legge til rette for at forbruker kan ta sunne og informerte matvarevalg. I dag er det vanskelig å gi forbruker god informasjon om produktenes ernæringsmessige betydning. TINE må her rette seg etter EUs «merkeforordning». I hovedsak er TINE for et strengt regelverk som beskytter forbruker mot villedende markedsføring og overdrivelse av helseeffekt. Dagens regelverk gjør det imidlertid vanskelig å gi forbruker den informasjonen vi mener de har krav på.

DATTERSELSKAPER

Frem til 2017 omfatter TINEs bærekraftsrapport morselskapet

(TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten.

Arbeidet med ernæring og folkehelse inkluderer alle TINEs merkevarer og produkter produsert ved TINEs anlegg i Norge. Datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meieranlegg. Arbeidet med ernæring og folkehelse på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten.

TINEs utenlandske datterselskaper omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene er underlagt nasjonale myndighetskrav.

LÆR MER OM
ET LITT SUNNERE ALTERNATIV

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — I MARKEDET

Trygg mat betyr tillit

TINE tar forbrukeren på alvor. Vi sikrer at produktene i butikkhyllen er trygge å spise ved å etterleve krav som stilles i regelverk og mattrygghetsstandarder, og vi jobber kontinuerlig med å sikre trygg mat og hygiene i vår verdikjede.

TRYGGE PRODUKTER - ÅPEN KOMMUNIKASJON

Det er grunnleggende for TINE at våre produkter er helsemessig trygge å spise. Forbrukere, kunder, myndigheter og eiere må ha tillit til TINE som næringsmiddelprodusent for at vi skal kunne levere økonomisk og bærekraftig verdiskaping over tid. Langsiktig arbeid med dyrehelse og hygiene i hele verdikjeden fra bås til bord gjør norsk melk svært trygg. Gjennom tilsyn og sertifiseringsrevisjoner vil vi vise at vi etterlever krav til regelverket, bransjen og mattrygghetsstandarder. Åpen kommunikasjon om trygg mat internt og eksternt er et viktig virkemiddel for å skape tillit.

TRYGG MAT ER INGEN SELVFØLGJE

En nyhetssak som preget Norge sommeren 2019 var Campylobacter-utbruddet på Askøy der smittekilden var drikkevann. Flere tusen ble syke, over 70 ble innlagt på sykehus og to dødsfall var mistenkt knyttet til det urene

drikkevannet (NRK, 2019)¹. Dette viser at vi er sårbare når systemer og rutiner svikter. Økt internasjonal handel med matvarer, lange uoversiktlige verdikjeder, høyere krav til effektiv produksjon og klimaendringer, er pekt på som faktorer som øker risikoen for matsvindel, spredning av smittestoffer og kjemiske forurensninger. For TINE handler ikke trygge produkter bare om trygg melk. Strenge krav til andre råvarer, ingredienser og emballasje er også med på å sikre helsemessig trygge produkter.

For TINE handler ikke trygge produkter bare om trygg melk.

KOMPETANSE OG KULTUR GIR TRYGG MAT

Målet om en verdikjede med friske kyr, melk av høy kvalitet uten forurensninger og produksjon etter HACCP-prinsippene, krever kunnskap om farer og risiko. Kompetanseheving, opplæring og fagdager er en viktig del i å bygge og opprettholde en god kultur. TINEs medarbeidere skal vite hva de kan bidra med for å etterleve krav og sikre trygg mat i alle ledd av vår verdikjede.

¹ NRK Hordaland. URL: <https://www.nrk.no/hordaland/sykdomsutbruddet-pa-askoy--dette-er-saken-1.14587221>

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

NYTT I 2019

I 2018 ble alle TINEs produksjonsanlegg sertifisert etter FSSC 22000 eller tilsvarende og vil i 2020 bli oppgradert til siste versjon av denne standarden. I løpet av 2019 ble alle TINE-produksjonsanlegg revidert etter FSSC 22000 eller tilsvarende både ved intern og ekstern revisjon for å sikre forbedringer og etterlevelse av krav. FSSC 22000 bygger på ISO-22000 standarden og skal dokumentere at virksomhetene har et robust og godt system for mattrygghet.

I 2019 gjennomførte ESA revisjon av Mattilsynet, der ett av TINEs anlegg ble besøkt for å kartlegge Mattilsynets håndheving av regelverket på melk.

TINE har sentrale mål for trygg mat som omfatter «ingen tilbakekallinger fra markedet» og «ingen påvisninger av sykdomsframkallende mikroorganismer i produkter» (overholdelse av mikrobiologiske forskriftskrav). I 2019 var det tilbakekalling av ett produkt fra markedet (TINE Taffel Tomatost) etter funn av metallspon². I løpet av 2019 er 6633 produkter analysert for sykdomsfremkallende mikroorganismer³. Det ble registrert to påvisninger av *S. aureus* i skummetmelkpulver. Resultatene er tilfredsstillende selv om vi ikke nådde målet om null registreringer på nevnte indikatorer. Kontrollen viser likevel at det er liten sannsynlighet for at produkter som kan forårsake sykdom og skader når forbruker.

DATTERSELSKAPER

Fram til 2017 omfatter TINEs bærekraftsrapport morselskapet (TINE SA). Fra 2018 er datterselskaper helt eller delvis inkludert i rapporten.

Arbeidet med å sikre trygg og god kvalitet på melka omfatter alle TINEs norske datterselskap da behov for melk til produksjon av deres ulike produkter dekkes av melk fra TINEs melkeprodusenter.

Arbeidet med å sikre trygg produksjon inkluderer alle produkter produsert ved TINEs anlegg. Datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meierianlegg. Arbeidet med å sikre trygg produksjon på disse produktene er dermed inkludert i denne rapporten.

TINEs utenlandske datterselskaper, samt der produksjonen skjer på anlegg utenfor TINE, omfattes ikke av denne rapporten. Disse selskapene og anleggene er underlagt nasjonale og lokale myndighetskrav.

² TINE CIM. Beredskapslogg

³ LabVantage Express/TINE Innsikt og Eurofins

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT

TALL OG GRI-TABELL

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT – TALL OG GRI TABELL

Tall og statistikk

Bærekraft og miljø – Nøkkeltall

I 2018 ble datterselskaper inkludert i tallene for bærekraft og miljø. Historiske tall er ikke korrigert tilsvarende.

TINE GRUPPA	2019	2018	2017	2016	2015
HMS og ansatte					
Antall ansatte	5 408	5 355	5 476	5 418	5 362
Sykefravær	5,4 %	5,4 %	5,7 %	5,9 %	6,2 %
H-verdi	6,6	7,2	7,1	7,5	8,1
Kvinneandel	37 %	36 %	37 %	37 %	36 %
Kvinneandel i ledende stillinger	37 %	36 %	35 %	35 %	35 %
Miljø ¹⁾					
Brutto energiforbruk (GWh)	574	573	536	531	531
Driftsinntekter ift. Brutto energiforbruk (MNOK/GWh)	41,5	40,1	34,1	34,7	34,3
Andel fornybar energi ²⁾	85 %	85 %	78 %	79 %	75 %
Emballasjeforbruk - kartong/papp (tonn) ^{2), 3)}	22 296	23 450	22 230	21 815	21 839
Emballasjeforbruk - plast (tonn) ²⁾	6 911	6 983	6 232	6 410	6 575
Emballasjeforbruk - annet (tonn) ²⁾	156	233	221	230	270
Emballasjeforbruk - totalt (tonn) ²⁾	29 363	30 666	28 683	28 455	28 684
Emballasjeforbruk ift driftsinntekter (tonn/MNOK) ²⁾	1,91	2,02	2,31	2,24	2,21
Andel drikkekartong med bioplast (% av totalt volum) ²⁾	61 %	57 %	31 %	NA	NA
Kvalitetsindeks (MNOK) ²⁾	199	196	211	242	227
Transport (km/1000 liter råstoff) ²⁾	37	36	36	38	37

1) Tallene for 2019 omfatter TINE Gruppen eksklusive Lotito Foods hvis ikke annet er oppgitt. Historiske tall fra 2017 og tidligere omfatter TINE SA

2) Tallene for 2019 omfatter TINE Gruppe eksklusive datterselskapene Norseland Ltd., Norseland Inc. og Lotito Foods

3) Drikkekartong rapporteres som fiber. Om lag 20 % av kartongen er plast. I 61 % av drikkekartongene bruker vi bioplast basert på fornybare råvarer

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT OG MILJØ – NØKKELTALL FORTS.

TINE GRUPPA	2019	2018	2017	2016	2015
Klimagassutslipp Scope 1					
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri (tonn)	17 323	19 164	24 228	22 759	27 291
Utslipp CO ₂ -ekv. fra transport (tonn)	49 349	51 201	47 755	45 135	54 988
Utslipp CO ₂ -ekv. fra annen virksomhet (tonn)	1 752	1 842	3 285	3 286	3 441
Utslipp CO ₂ -ekv. totalt (tonn)	68 424	72 207	75 268	71 180	85 720
Utslipp CO ₂ -ekv. totalt ift. driftsresultat (tonn/MNOK)	57,5	47,0	53,3	41,3	57,5
Klimagassutslipp scope 2					
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, markedsbasert elektrisitet	193 653	195 095	160 112	136 560	129 469
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, stedsbasert elektrisitet	11 139	10 492	4 834	4 440	2 542
Utslipp CO ₂ -ekv. fra meieri, fjernvarme	865	472	2 329	2 157	1 997
Klimagassutslipp scope 3					
Drivstoff (Well-to-tank)	11 650	12 602	11 870	12 134	NA
Ansattes flyreiser ²⁾	1 492	1 292	1 200	1 813	2 015
Lokale utslipp ¹⁾					
Utslipp NOx (tonn)	58,7	78,6	NA	NA	NA
Ernæring (TINE SA) ³⁾					
Antall nøkkelhullprodukter ³⁾	16	14	13	13	12
Deltakere på TINEstafetten (antall) ³⁾	110 000	110 210	108 410	106 020	104 000
Mettet fett, totalt i produkter (tonn) ³⁾	28 693	28 802	29 082	29 452	29 166
Tilsatt sukker, totalt i produkter (tonn) ³⁾	5 662	5 766	6 022	6 315	6 652
Salt, totalt i produkter (tonn) ³⁾	827	816	817	802	828
Dyrehelse og dyrevelferd					
Dyrevelferdsindikator ⁴⁾	103,2	101,1	100,7	99,7	100,0
Trygg mat ²⁾					
Sykdomsfremkallende bakterier, antall negative prøver	6 633	5 253	4 648	4 435	2 830
Sykdomsfremkallende bakterier, antall positive prøver	2	8	0	2	1
Antall tilbakekallinger	1	0	1	2	2

1) Tallene for 2019 omfatter TINE Gruppen eksklusive Lotito Foods hvis ikke annet er oppgitt. Historiske tall fra 2017 og tidligere omfatter TINE SA

2) Tallene for 2019 omfatter TINE Gruppe eksklusive datterselskapene Norseland Ltd., Norseland Inc. og Lotito Foods

3) Tallene for 2019 omfatter TINE SA

4) Dyrevelferdsindikatoren er basert på produksjonsdata fra Kukontrollen og benytter Verdens dyrehelseorganisasjons (OIE) standard for dyrevelferd. En positiv endring i indikatorverdien indikerer en positiv endring i dyrehelse og dyrevelferd.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — TALL OG GRI-RAPPORT

Slik rapporterer vi

TINE ser på bærekraft som en integrert del av selskapets samlede virksomhet og rapporterer sitt arbeid med bærekraft som en del av årsrapporten.

Formålet med rapporteringen er å gi våre interessenter som eiere, ansatte, kunder og forbrukere en overordnet og balansert oversikt over hvordan TINE følger opp sitt ansvar knyttet til bærekraft innen de tema som vi anser som de mest sentrale for TINEs virksomhet.

I 2018 ble det gjennomført en vesentlighetsanalyse i henhold til rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI). Her har vi sett nærmere på hvordan omgivelsene tilnærmer seg bærekraft, hvordan dette påvirker vår verdikjede og hvilke forventninger TINEs interessenter har til virksomheten. I 2019 har det tegnet seg et tydeligere bilde av hvilke aspekter som er helt vesentlige for TINE og TINEs eiere. Det betyr at antall vesentlige aspekter for 2019 er redusert. Analysen er nærmere beskrevet under kapitlet *Det vesentlige*.

RAPPORTERINGS- OG REGNSKAPSPRINSIPPER

Rapporteringen om bærekraft omfatter i utgangspunktet TINE Gruppen dersom ikke annet er presisert. Temaene omfattet av rapporteringen er i stor grad basert på TINEs strategi for bærekraft og omfatter også relevante forhold langs verdikjeden for melk som går ut over selskapets direkte ansvarsområde.

Frem til 2017 har TINEs bærekraftsrapport og klimaregnskap omfattet morselskapet TINE SA. Fra 2018 har vi inkludert de heleide datterselskapene Diplom-Is, Norseland Ltd. og Norseland Inc. hvis ikke annet er opplyst.

Utslipp fra datterselskapene Fjordland AS og OsteCompagniet AS er som tidligere bare delvis inkludert. Ca. 77 prosent av Fjordlands produkter og ca. 79 prosent av OsteCompagniets produkter er produsert på TINEs meieri-anlegg. Disse produktene er også transportert ut til kundene på TINEs biler. Klimagassutslippet tilknyttet produksjon og transport av nevnte produkter er derfor også inkludert i TINEs klimaregnskap.

TINE GRI-TABELL 2019

TINE viderefører selskapets rapportering om bærekraft i henhold til Global Reporting Initiative (GRI) sine retningslinjer. Rapporteringen for 2019 er basert på GRI Standards.

TINEs rapportering om bærekraft for 2019 er integrert i TINE Årsrapport 2019 og publisert på TINEs nettsider. Vår eksterne revisor EY har verifisert at rapporteringen i all hovedsak er i samsvar med GRIS rapporteringsprinsipper og

GRI-rapport for 2019
EKSTERN LENKE

at rapporteringen tilfredsstiller nivå «Core» i henhold til retningslinjene, se [Revisors uttalelse på neste side](#).

I 2018 ble det gjennomført en vesentlighetsanalyse i henhold til rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI). Her ble det vurdert hvordan omgivelsene tilnærmet seg bærekraft, hvordan dette påvirket vår verdikjede og hvilke forventninger TINEs interessenter hadde til virksomheten. Denne vesentlighetsanalysen pekte på 18 ulike aspekter som det i 2018 ble rapportert på og verifisert av revisor.

I 2019 har det tegnet seg et tydeligere bilde av hvilke aspekter som er helt vesentlige for TINE og TINEs eiere. Basert på dette har man for 2019 valgt å redusere antall aspekter til 11.

Av vedlagte lenke til GRI-tabellen framkommer hvilke GRI-aspekter TINE rapporterer på basert på vesentlighetsanalysen. Tabellen gir henvisninger til hvor i TINEs årsrapport for 2019 informasjon om de enkelte elementer og indikatorer er gitt, enten dette gir en hel eller delvis besvarelse i forhold til GRIS retningslinjer.

GRI-tabellen er verifisert av ekstern tredjepart og viser også en oversikt over verifiserte aspekter samt «utelatelser» der det forekommer. For full beskrivelse om de enkelte indikatorer henvises til GRIS hjemmeside, www.globalreporting.org.

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

BÆREKRAFT — TALL OG GRI TABELL

Revisors uttalelse

Side 1/2

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

Til Styret i TINE SA

Uavhengig attestasjonsuttalelse om TINES bærekraftsrapportering for 2019

Vi har gjennomgått den vedlagte TINES bærekraftsrapportering for 2019 for Tine SA, som består av områdene referert til i selskapets GRI Standards-indeks og inkludert i selskapets årsrapport for 2019. Vi har vurdert om informasjonen som blir presentert i TINES bærekraftsrapportering for 2019 bygger på relevante kriterier i standardene for bærekraftsrapportering fra Global Reporting Initiative GRI Standards, alternativ «core».

Ledelsens ansvar for TINES bærekraftsrapportering for 2019

Ledelsen er ansvarlig for utarbeidelsen av TINES bærekraftsrapportering for 2019, og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av TINES bærekraftsrapportering for 2019 i overenstemmelse med kriteriene i GRI Standards uten vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Vi anvender internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1) og opprettholder et omfattende system for kvalitetskontroll inkludert dokumenterte retningslinjer og prosedyrer vedrørende etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om TINES bærekraftsrapportering for 2019 på bakgrunn av vår gjennomgang. Vi har gjennomført oppdraget i samsvar med ISAE 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Denne standarden krever at vi planlegger og gjennomfører kontrollhandlinger for å kunne avgi en uttalelse med moderat sikkerhet for at foretaket har vurdert og konkludert på TINES bærekraftsrapportering for 2019. Standarden krever videre at vi skal kontrollere utvalgte deler av materialet som utarbeidelsen av TINES bærekraftsrapportering for 2019 bygger på, herunder om det er samsvar mellom selskapet vurdering og konklusjon og det underliggende materialet, samt at rapporteringen er utarbeidet i tråd med relevante kriterier for bærekraftsrapportering etter GRI Standards.

Vårt arbeid har bestått av følgende aktiviteter:

- Gjennomgang av TINEs prosess for utarbeidelse av bærekraftsrapporten for å opparbeide oss en forståelse av hvordan samfunnsansvaret ivaretas i praksis i virksomheten.
- Intervjuet rapporteringsansvarlige for å opparbeide en forståelse av prosessen for utarbeidelse av bærekraftsrapporten

DETTE ER TINE

RESULTATER

BÆREKRAFT

Generelt

På gården

I industrien

I markedet

Tall og GRI-tabell

ØVRIG INFORMASJON

- På stikkprøvemessig grunnlag verifisert informasjon i bærekraftsrapporten mot grunnlagsdata og annen informasjon utarbeidet av TINE.
- Evaluert helheten i informasjonen i bærekraftsrapporten og om den bygger på kriteriene i GRI Standards, herunder kontrollert konsistens i informasjonen opp mot selskapets GRI Standards-indeks.

Vi mener at våre kontrollhandlinger gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Konklusjon

Basert på vårt arbeid beskrevet i denne rapporten er vi ikke blitt oppmerksom på noe som gir grunn til å tro at TINES bærekraftsrapportering for 2019 ikke i all vesentlighet er utformet i samsvar med kriteriene i GRI Standards eller inneholder vesentlige feil og mangler. Indikatorer omfattet av vår attestasjonsuttalelse fremgår av selskapets GRI Standards-indeks.

Oslo, 12. februar 2020
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Lør
statsautorisert revisor